

LAUKAAN KUNTA

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Opiskeluhoitosuunnitelma koskee Laukaan kunnan
sivistystoimen esi- ja perusopetusta,
perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä Laukaan lukiota

1.8.2023

Sisällys

1.	Johdanto	2
2.	Opiskeluhoollon keskeiset tavoitteet ja periaatteet	3
2.1.	Opiskeluhoollon ohjaavia lakeja	4
2.2.	Opiskeluhoollon suunnitelmat	5
2.3.	Opiskeluhoolloryhmät.....	8
3.	Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoollopalvelut	10
3.1.	Kouluterveydenhuolto.....	11
3.2.	Opiskeluhoollon terveydenhuolto	12
3.3.	Psykiatri- ja kuraattoripalvelut.....	13
4.	Yhteisöllinen opiskeluhoollon toteuttaminen	14
4.1.	Koulun yhteisöllinen toimintakulttuuri	14
4.2.	Kouluyhteisöjen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	15
4.3.	Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta ja niihin puuttuminen	16
4.4.	Päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja puuttuminen	18
4.5.	Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintamuotoja	19
4.6.	Muita lasten, nuorten ja perheiden tukipalveluja Laukaassa ja yhteistyö tukipalveluita tuottavien tahojen kanssa	25
5.	Yksilökohtainen opiskeluhoollon toteuttaminen	30
5.1.	Ohjaaminen yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluihin	32
5.2.	Monialainen asiantuntijaryhmä	32
6.	Yhteistyö oppilaiden, perheiden, koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	34
6.1.	Yhteistyö kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkistuksissa.....	35
6.2.	Opettajan antaman oppilaan hyvinvointia ja selviytymistä kuvaavan laajan terveystarkastuksen arvioinnin toimintakäytännöt ja suostumus.....	35
6.3.	Opiskelijan erityisruokavalion, sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen.....	36
6.4.	Opiskeluhoollon tuki kurinpitotoimenpiteiden tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	37
6.5.	Joustava perusopetus.....	37
6.6.	Moniammatillinen yhteistyö tehostetussa ja erityisessä tuessa	38
6.7.	Moniammatillinen yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä.....	39
7.	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	40
8.	Opiskeluhoollon seuranta ja omavalvonta.....	43
9.	Liitteet:.....	45
10.	Lähteet.....	46

1. Johdanto

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijoiden hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Esi- ja perusopetuksessa siirrytään käyttämään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista termiä opiskeluhoolto oppilashuolto-käsitteen sijaan, jolloin termi on jatkossa yhtenäinen kaikissa eri koulutusmuodoissa. Oppilaalla tarkoitetaan tässä yhteydessä perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaita, esiopetuksen osalta käytetään sanaa lapsi sekä toisen asteen yhteydessä puhutaan opiskelijoista.

Laukaan aiempi oppilashuollon käsikirja on päivitetty nyt opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaksi. Se sisältää Laukaan kunnan, kutakin koulutusmuotoa koskevat esi-, perus- ja lukio-opetuksen opiskeluhooltosuunnitelmat. Esiopetuksen ja lukion suunnitelmat on liitetty tähän omina suunnitelminaan. Asiakirja ilmentää paikallisella tasolla opiskeluhoollon palveluiden käytännön järjestämisen sekä yhteistyön eri toimijoiden kanssa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille 1.1.2023. Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluhooltoa toteutetaan koko oppilaitosta tukevana monialaisena, suunnitelmallisena ja yhtenäisenä kokonaisuutena yhteistyössä opetustoimen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhooltopalveluista vastaavien viranomaisten, oppilaiden, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Aiemmat opiskeluhooltosuunnitelmat päivittyvät 1.8.2023 alkaen opetuksen järjestäjäkohtaiseksi suunnitelmaksi ja se korvaa paikallisen perusopetussuunnitelman opiskeluhooltoja koskevat luvut. Suunnitelma yhtenäistää koulujen ja oppilaitosten käytäntöjä sekä keventää koulujen ja oppilaitosten suunnittelutyötä.

Opetushallitus uudisti opiskeluhooltoja koskevia määräyksiä, joka velvoittaa laatimaan opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman. Eri koulutusmuotoja koskevaksi käsitteeksi määritettiin opiskeluhoolto. Tekstissä huomioidaan ajantasainen lainsäädäntö, muuten oppilas- ja opiskelijahuoltolain rakenteita ei ole muutettu.

Opiskeluhooltosuunnitelman päivittäminen toteutettiin osana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa hanketta (yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittäminen esi- ja perusopetuksessa). Päivitystyötä tehtiin Laukaassa moniammatillisesti mm. opiskeluhoollon ohjausryhmän, koulunjohtajien ja rehtoreiden, opettajien, oppilaitoskohtaisten yhteisöllisten opiskeluhooltoryhmien, oppilaskuntien edustajien, Keski-Suomen hyvinvointialueen opiskeluhooltopalveluiden työntekijöiden sekä Laukaan kouluyhteistyötiimin kanssa.

2. Opiskeluhoollon keskeiset tavoitteet ja periaatteet

Opiskeluhoolto koostuu lakisääteisistä palveluista ja niitä täydentävistä palveluista. Opiskeluhoollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat jatkumon esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen saakka. Yhtenäiset käytännöt eri koulutusasteilla, niin esi- ja perusopetuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja lukio-opetuksessa tukevat eri kehitysvaiheissa opiskelijan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (L1287/2013) mukaan opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää, yhteisöllistä hyvinvointia tukeavaa työtä eri kouluasteilla. Opiskeluhoolto on kaikkien yhteinen tehtävä. Opiskeluhooltoon sisältyvät koulun toiminta, riittävät ja maksuttomat opiskeluhoitopalvelut (eli psykologi- ja kuraattoripalvelut, neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä yksittäistä oppilasta koskeva monialainen, yksilökohtainen opiskeluhoolto). Opiskeluhoitopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määrärajoissa. Oppilaille, opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista.

Valmistavassa perusopetuksessa määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollossa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

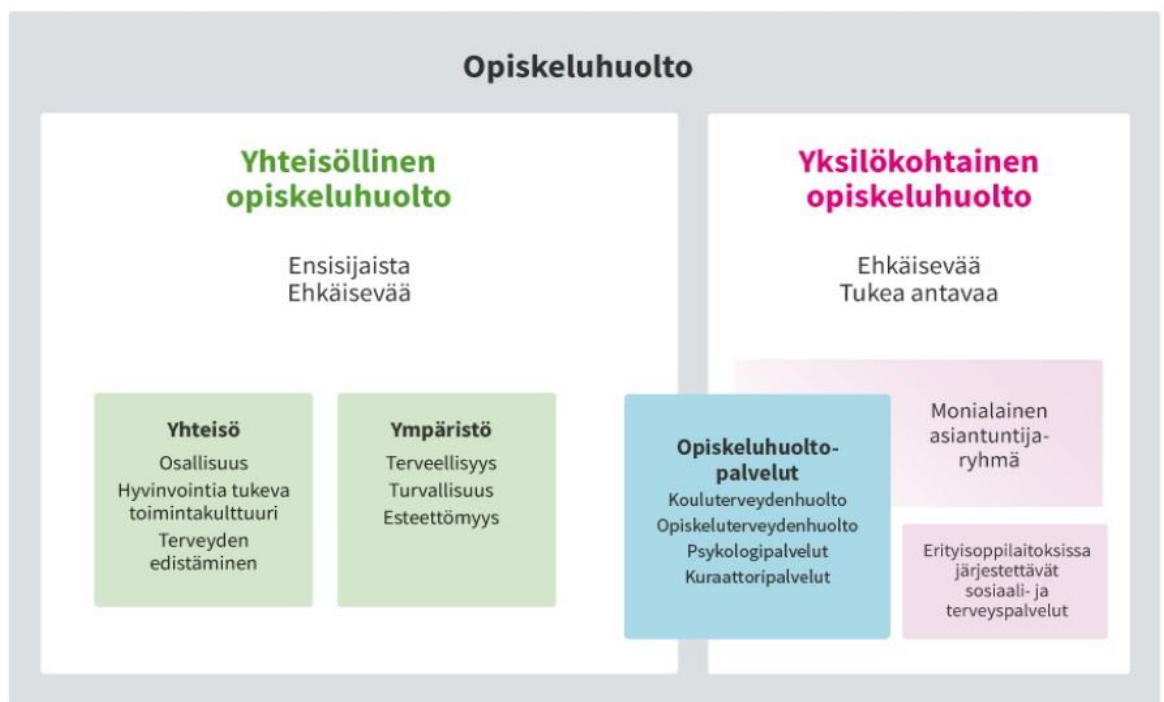
Opiskeluhoollon tavoitteena on:

- edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää oppilaiden ja huoltajien osallisuutta ja kuulluksi tuleamista
- turvata varhainen, matalan kynnyksen tuki oppilaille
- ennaltaehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä
- tukea oppilaiden mielenterveyttä ja psykososiaalista hyvinvointia
- turvata oppilaiden tarvitsemien opiskeluhoitopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu
- tukea yksilöä kehittämällä kouluyhteisöä
- tukea opettajan työtä
- vahvistaa opiskeluhoollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat periaatteet ovat:

- avoimuus
- luottamuksellisuus
- kunnioittava suhtautuminen opiskelijoihin ja huoltajiin.

Lämmin vuorovaikutus ja kannustava ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet, kuulluksi tuleminen ja kiireettömyys tukevat mahdollisuuksia kuulua kouluyhteisöön. Turvallisen arjen avulla luodaan ja vahvistetaan oppimisen edellytyksiä, myönteisiä yhteisiä kokemuksia ja merkityksellisyyden tunnetta yhteisön jäsenenä huomioimalla sen jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista sekä yksilöllisten tarpeiden huomioimista.

Kuva 1. THL. Opiskeluhoolto-verkkosivu. Opiskeluhoollon kokonaisuus

2.1. Opiskeluhooltoja ohjaavia lakeja

Opiskeluhoollon perustana on [oppilas- ja opiskelijahuoltolaki \(L1287/2013\)](#). Lain tavoitteena on turvata opiskelijoiden oikeus opiskeluhooltoon, oppilaiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen järjestäminen, yhdenvertainen saatavuus ja laatu. Laki koskee niin esi- ja perusopetuksen kuin lukion, ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain [\(L632/1998\) 7 a luvussa](#) tarkoitetussa koulutuksessa ja oppivelvollisuuslain [\(L1214/2020\) 5 §:n](#) 2 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa olevia opiskelijoita. Laki vahvistaa opiskeluhoollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisenä tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Laki [hyvinvointialueesta](#) (L611/2021) edistää hyvinvointialueen toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyttä sekä luo hyvinvointialueelle edellytykset tukea asukkaidensa ja eri-ikäisten opiskelijoiden hyvinvointia.

Opiskeluhoolto perustuu opiskeluhoollon tarpeen arviointiin ja se kytkeytyy myös [lastensuojelulain \(L417/2007\)](#) edellyttämään, kerran neljässä vuodessa tarkistettavaan [kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan](#). Lisäksi kunnalla on kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteita linjaava [kuntastrategia](#) ja myös se tarkastetaan valtuustokausittain. Strategia on jatkuva prosessi, jossa asioita tehdään yhdessä, toimitaan verkostoissa ja vuorovaikutuksessa. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia edistetään myös [kuntalain](#) (L410/2015, 1§ ja 26§) ja [nuorisolain](#) (L 1285/2016) avulla. Laukaassa toimiva perhekeskustoiminta sovittaa yhteen lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalveluita, sivistyspalveluita, kuntien toimintoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä järjestöjen ja seurakuntien palvelun ja tukea.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain lisäksi [terveydenhuoltolaissa](#) (L1326/2010, §15 a -17 a), jossa määrätään opiskeluhoitopalvelujen järjestämisestä, yhteistyövelvoitteista, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sisällöistä sekä psykologipalvelusta. Kuraattoripalveluista määrätään oppilas- ja opiskelijahuoltolain lisäksi [sosiaalihuoltolaissa](#) (L1301/2014; 29.6.2021/635 §27 c).

Monialainen yhteistyö kaikilla tasoilla on tärkeää. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (L1287/2013) määrittelee tarkemmin eri tasoilla toimivien monialaisen ohjausryhmän, koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän sekä yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän toimintaa, tehtäviä sekä niille nimetyt vastuuhenkilöt. Lisäksi em. laki määrää opetuksen järjestäjän ja koulukohtaisten suunnitelmien omavalvonnasta (ks. luku 9).

2.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat

2.2.1. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhooltosuunnitelma opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi. Se laaditaan yhteistyössä opiskeluhoollon toimijoiden, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelman tulee sisältää

1. opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet
2. toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi
3. toimenpiteet opiskeluhoollon seuraamiseksi (omavalvonta).

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti tarvittavat tiedot. Laukaassa koulujen oppilaitoskohtaiset tiedot saadaan koulujen vuosittain laatimasta koulukohtaisesta toimintasuunnitelmasta ja sen arvioinnista. Opetuksen järjestäjä kokoaa tiedot oppilaitoskohtaisesti yhteen ja vastaa myös opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvattujen asioiden toteutumisesta. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on suunnitelma, joka sisältää

koulukohtaisesti seuraavat tiedot (OhL 13 §):

Opetushallitus

Kuva 2. Laitinen Kristiina. 15.3.2023. Opiskeluhoito uudistuu. Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän näkökulma. Johtamisverkosto. Opetushallitus

Koulukohtaisesti suunnitelman tulee pitää sisällään seuraavat asiat:

1. Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio koulun opiskeluhoillon kokonaistarpeesta, (käytettävissä olevat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut henkilötyövuosina), yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä sekä opiskeluhoillon yhteistyössä tarvittavat resurssit, kouluyksiköiden määrä, koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet sekä paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa. Nämä tiedot kuvataan koulukohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja numeeriset tiedot kerätään keväällä toimintasuunnitelmien arvioinnin yhteydessä ja ilmoitetaan perusopetuksen suunnittelijalle.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi

Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset, koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat, poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen, tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen sekä yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin, monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen, opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille, tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen ku-

rinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä, opettajan laajaan terveystarkastukseen antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa, oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet ja opiskeluhoitopalveluja koskevilla osuuksilla yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan opiskeluhoollon toimintatavat opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi, yhteistyön järjestämiseksi, heidän osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa, koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä, opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä, yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen (kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi) kanssa sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen.

5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa tulee kuvata erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan käytänteet, opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle, toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin, yhteistyö huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö, toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa, kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu ja näiden asioiden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako, sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet.

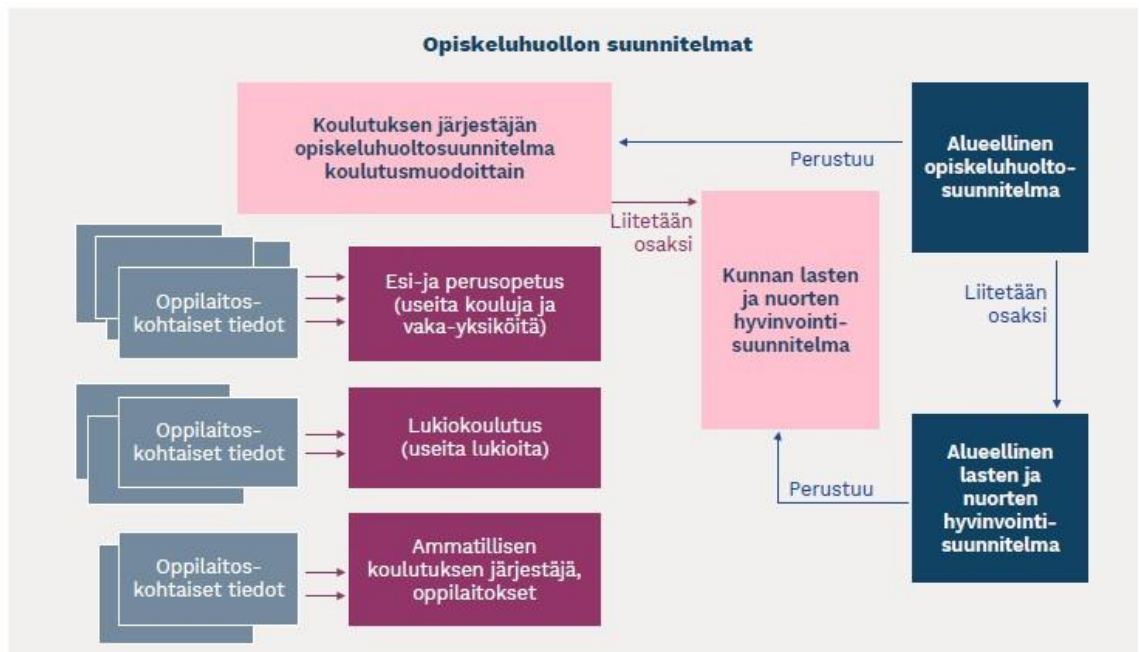
2.2.2. Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma

Hyvinvointialueen on alueensa kuntien kanssa yhdessä muodostettava alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. Se toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Opiskeluhoollon yhteistyörakenne ja -käytännöt on sovitettava osaksi kunnan ja hyvinvointialueen laajempaa yhteistyökokonaisuutta (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 41§). Hyvinvointialueella tulee olla myös alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma sen vastuulla olevien opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin (L1287/2013 13 a §). Alueellinen suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa valtuustokaudeksi kerrallaan ja se on tarkistettava tarvittaessa. Suunnitelma tulee liittää lastensuojelulain mukaiseen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman tulee sisältää:

1. opiskeluhooltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet
2. suunnitelman hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä
3. alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhooltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet
4. suunnitelman opiskeluhooltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta
5. toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Kuva 3. Kuntaliitto. Opiskeluhoollon järjestäminen 2023 – pikaopas muutoksessa

2.3. Opiskeluhooltoryhmät

Opetuksen järjestäjän (Laukaan kunta) monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta, arvioi opiskeluhoollon toteutumista, vaikuttavuutta ja valvoo opiskeluhoollon kokonaisuutta paikallisella tasolla oppilas- ja opiskeluhooltolain 14§ mukaisesti. Ryhmä koostuu mm. sivistystoimen henkilöstöstä, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen ammattilaisista sekä sidosryhmien edustajista. Ryhmä valmistelee opiskeluhooltoon liittyviä asioita kunnan sivistyslautakuntaa ja alueellista opiskeluhoollon yhteistyöryhmää varten.

Koulun monialainen opiskeluhooltoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista, myös koulujen yhteydessä toimivien esiopetusryhmien opiskeluhoollon osalta. Koulukohtaista opiskeluhooltoryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja, joka useimmiten on rehtori tai koulunjohtaja.

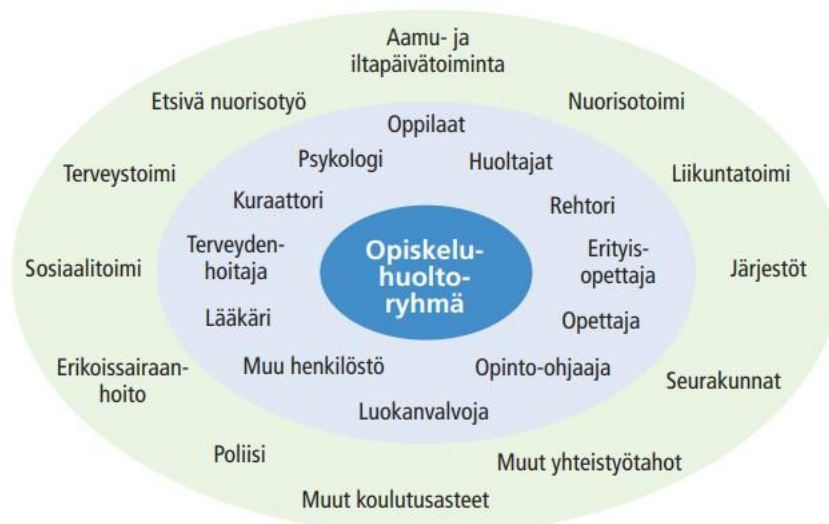
Muilta osin koulutuksen järjestäjä päättää yhteistyössä opiskeluhoollon palveluja tuottavien tahojen kanssa tarkemmin opiskeluhooltoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhooltoryhmät voivat tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Ryhmään kuuluu rehtorin/koulunjohtajan lisäksi erityisopettajat, opo(t), kouluterveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologi, lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen tiimiin edustajat sekä henkilökunnan kuten ruoka- ja puhtauspalvelujen edustajat, huoltajien ja oppilaiden edustajat, alueen nuorisotyöntekijät (kunta ja seurakunnat) sekä tarvittaessa sosiaalitoimen edustaja ja koulun nepsytsemppari(t).

Ryhmän pysyvä kokoonpano määritellään lukuvuosittain ja kirjataan koulun toimintasuunnitelmaan, jotta se pystyy toimimaan tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti. Kokouksiin kutsutaan tarpeen mukaan muita sidosryhmiä.

Opiskeluhooltoryhmä kokoontuu suunnitelmallisesti, vähintään kaksi kertaa lukukaudessa, tarpeen mukaan useamminkin, jotta se pystyy hoitamaan sille säädetty tehtävät. Keskeinen tehtävä on yhteisöllisen opiskeluhoollon, kuten opiskeluympäristön ja -yhteisön terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen (mm. kiusaamisen ehkäiseminen), sekä opiskelukykyä/oppimista edistävän toiminnan kehittäminen. Ryhmä käsittelee myös tiedonkeruiden, esimerkiksi Kouluterveyskyselyn oppilaitoskohtaisia tuloksia ja mahdollisesti muita oppilaitosta koskevien tutkimusten tuloksia. Tehtävänä on myös koordinoida eri toimijoiden tekemää hyvinvointityötä ja sovittaa kokonaisuus koulun tarpeita vastaavaksi. Eri toimijoiden tehtävistä, vastuualueista ja yhteistyöstä sopiminen on tärkeää myös päällekkäisen työn välttämiseksi ja sen varmistamiseksi, että kaikki tarvittavat yhteisöllisen työn osa-alueet tulevat huomioiduiksi.

Kokousajat, suunnittelupäivien ajankohdat ja mahdolliset muut yhteiset tapahtumat sovitaan lukuvuoden alussa, osana oppilaitoksen lukuvuoden toimintasuunnitelmaa. Opiskeluhooltoryhmän johtajan vastuulla on huolehtia, että kokousmuistiot lähetetään ja sovitut ajankohdat tiedotetaan henkilöstölle, oppilaille, huoltajille sekä sidosryhmien edustajille.

Kuvio 3. Esimerkki opiskeluhooltoryhmän kokoonpanosta (K. Laitinen, 2014).

Kuva 4. THL 2018, 19. Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon tarviin myös monialaista yhteistyötä. Yksittäisen oppilaan asioita käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä

(L1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §), jossa ovat läsnä oppilaan asian käsittelyyn välittömästi liittyvät henkilöt. Ryhmän tehtävänä on yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa selvittää tuen tarvetta, etsiä sopivia tukimuotoja, järjestää tarvittavaa tukea ja tarvittaessa ohjata perhettä palvelujen piiriin.

Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle huoli herää ja asia työtehtävien perusteella kuuluu. Laukaassa ryhmän kokoamisesta ja opiskeluhooltokertomuksen kirjaamisesta (Wilmaan) vastaa esiopetuksessa varhaiskasvatuksen opettaja tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja, alakoulussa luokanopettaja ja yläkoulussa luokanohjaaja.

Opetuksen järjestäjä ylläpitää **opiskeluhoollon rekisteriä**, jonne tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa laadittavat opiskeluhooltokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Rekisterinpitäjä on nimennyt rekisterille vastuuhenkilöksi sivistysjohtajan. Vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin.

Alueellinen (Keski-Suomen hyvinvointialueen) opiskeluhoollon yhteistyöryhmä

Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien ja koulutusten järjestäjien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 a §, Terveydenhuoltolaki 15 a §). Jos hyvinvointialueen alueella on kunnan lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, heillä tulee olla edustus yhteistyöryhmässä. Lisäksi yhteistyöryhmässä tulee olla alaikäisten vanhempien tai huoltajien sekä opiskelijoiden edustajia, opiskeluhoollon työntekijöiden edustajia sekä tarvittaessa muita yhteistyötahoja. Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä.

Sen tehtävänä on valmistella alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle, seurata alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista ja opiskeluhoollon palvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista, käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien opetuksen järjestäjien välisiä opiskeluhoollon yhteistyökysymyksiä ja huolehtia muista sille erikseen annettavista tehtävistä.

3. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluhoollon palvelut ovat osa oppilaille ja opiskelijoille tarjottavaa yksilökohtaista opiskeluhoollon palvelua, joilla tarkoitetaan psykologi- ja kuraattoripalveluita sekä neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluita. Niitä tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Sen velvollisuutena on järjestää opiskeluhoollon palvelut ja ilmoittaa opetuksen järjestäjälle opiskeluhoollon käytettävissä olevat resurssit (henkilötyövuodet), jotka koulukohtaisesti kirjataan koulun toimintasuunnitelmaan. Opiskeluhoollon kuuluvien työntekijöiden keskeiset työtehtävät on esitelty tästä suunnitelmassa luvussa koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattorityö.

Koulupsykologi- ja -kuraattorityön tavoitteena on opiskelijoiden ja koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Koulukuraattoripalveluissa on voimassa mitoitus; 670 asiakasta / kuraattori ja

koulupsykologien henkilöstömitoitukset tulevat voimaan 1.8.2023, joka on 780 asiakasta / psykologi. THL:n suositus opiskeluhoollon työntekijöillä lastenneuvolassa on 320 lasta / terveydenhoitaja ja päätoimisella, kokoaikaisella lääkäriä 2270. Kouluterveydenhuollossa suositeltu oppilasmäärä on terveydenhoitajalla 460 ja lääkäriä 2100. Opiskeluterveydenhuollossa lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa suositus 570 opiskelijaa / terveydenhoitaja ja 1800 / lääkäri. Mitoituksilla pyritään varmistamaan asiakaslähtöinen ja tarpeenmukaisten palveluiden toteutuminen hyvinvointialueella.

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida opiskeluhoollon kokonaistarvetta ja kerätä toteutuneet tiedot ja käytettävissä olleet opiskeluhoollon palvelut henkilötöyvuosina, yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoollon palveluiden riittävyys, johon vaikuttavat opiskelijoiden ja eri kouluyhteisöjen tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä määrääjät palvelujen järjestämisessä. Kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan kouluyksiköiden määrä, koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet, eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet sekä paikallinen tieto lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista ja elinoloista.

Arvioissa hyödynnetään kouluilla lukuvuosittain tehtäviä toimintasuunnitelmia (ja niiden toteutumista) sekä muita hyvinvoinnin ja terveyden mittareita kansallisista tiedonkeruista, joista osasta on saatavilla tietoa myös alue-, kunta- oppilaitos- ja terveyskeskuskohtaisesti. Näitä ovat esim. TEA-viisari, valtakunnalliset kouluterveyskyselyt, MOVE-mittaustulokset, WHO:n koululaistutkimus, Nuorisobarometri, ESPAD -kansainvälinen koululaiskysely, opiskelijoiden laajoista terveystarkastuksista saatavat tiedot kootusti (toteutetaan 1., 5. ja 8.-luokalla), kouluviihtyvyyteen tai kiusaamiseen liittyvät kyselyt sekä huoltajille ja opiskelijoille tehdyt asiakaspalautekyselyt. Tietoa saadaan myös oppilaitoksen terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä yhteisön hyvinvointia koskevista tarkastuksista.

3.1. Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen ja maksuton perusterveydenhuollon ehkäisevä palvelu, joka on saatavilla koulupäivien aikana koululla tai sen välittömässä läheisyydessä. Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy oppilaan kasvun ja kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä huoltajien kasvatustyön tukeminen. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat lisäksi kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta.

Laukaan kunnassa kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialue osana opiskeluhoollon palveluita ja kouluterveydenhuollon asiantuntijoina toimivat terveydenhoitajat. Kouluterveydenhuolto toimii määrättyinä päivinä kaikilla Laukaan perusopetusta tarjoavilla kouluilla.

Terveydenhoitaja on terveyden edistämisen asiantuntija koulussa. Hän vastaa hoitotyön asiantuntijuudesta opiskeluhoollon. Terveydenhoitajan tehtävät liittyvät kouluyhteisöön ja ympäristöön, yksittäiseen oppilaaseen ja perheeseen sekä monialaiseen yhteistyöhön. Terveydenhoitaja osallistuu opiskeluhoollon ryhmiin, opiskeluhoollon suunnitelman laatimiseen sekä kouluyhteisön terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseen ja seurantaan.

Terveydenhoitaja tapaa oppilaita ja huoltajia terveystarkastusten ja avointen vastaanottojen sekä kohdennettujen terveystapaamisten yhteydessä. Terveydenhoitaja järjestää ja toteuttaa oppilaiden määräaikaiset terveystarkastukset sekä tarvittaessa selvittää tarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen vuosittain. Laajat terveystarkastukset 1., 5. ja 8. luokalla toteutetaan yhdessä koululääkärin kanssa. Huoltajat ovat tervetulleita kaikkiin tarkastuksiin, erityisen tärkeää heidän mukanaolonsa on koko perheen terveyttä ja hyvinvointia tukevissa laajoissa tarkastuksissa.

Kouluterveydenhuollossa hoidetaan vain ne koulupäivän ja koulumatkan aikana sattuneet tapaturmat, joissa vaaditaan terveydenhuollon ammattilaisen arviota. Vapaa-ajan tapaturmien hoito tulee järjestää kotona, oman alueen terveysasemalla tai muussa huoltajien valitsemassa hoitopaikassa. Koulun henkilökunnan toivotaan olevan ensin puhelimitse yhteydessä koulun terveydenhoitajaan ennen oppilaan saattamista vastaanotolle. Myös koululla on oltava ensiaputarvikkeita ja valmius ensiavun antamiseen, sillä terveydenhoitaja ei aina ole tavoitettavissa ensiapua vaativissa tilanteissa.

Oppilaan sairastuessa kesken koulupäivän on koulun henkilökunta yhteydessä huoltajiin, jotka järjestävät oppilaalle kuljetuksen kotiin sekä tarvittaessa jatkohoitoon. Terveydenhoitajalla käyntiä tulee välttää, mikäli se ei ole ehdottoman tarpeellista oppilaan terveydentilan vuoksi, jotta tartuntatautien leviämistä saadaan ehkäistyä. Sairaanhoidolliset toimenpiteet sekä sairauksien toteaminen ja hoito toteutetaan tarvittaessa avoterveydenhuollossa omalla terveysasemalla.

Oppilaiden lyhyt- tai pitkäaikaissairauksia hoidetaan omalla terveysasemalla tai muussa hoitoyksikössä. Jatkuvaa, lyhytkestoista tai tilapäistä lääkehoitoa koulupäivän aikana toteutetaan vain sovitusti koulun aikuisten toimesta. Koulupäivänaikaisen lääkehoidon käytännön toteuttamisesta laaditaan yhdessä huoltajien ja koulun lähiaikuisten kesken sekä tarvittaessa yhteistyössä terveydenhuollon kanssa yksilöllinen lääkehoitosopimus.

Esiopetusikäisten terveydenhuolto toteutetaan neuvolapalveluina, jotka tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialue.

3.2. Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskelijoille, edistää opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä sekä opiskeluympäristön ja -yhteisön hyvinvointia. Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on myös tunnistaa varhaisessa vaiheessa opiskelijan erityisen tuen tai tutkimuksen tarve ja tukea opiskelijaa sekä tarvittaessa ohjata jatkotutkimuksiin tai -hoitoon. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden yksilöllinen terveyden- ja sairaanhoito, joka sisältää mm. terveystarkastukset, rokotukset, seksuaaliterveysasiat sekä mielenterveys- ja päihdetyötä.

Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana opiskelijoille tarjotaan aikaa terveydenhoitajan tekemään terveystarkastukseen, lääkärin tarkastusaikaa tarjotaan ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden aikana. Opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat opiskelijoille vapaaehtoisia. Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta.

Laukaassa ammatillisen koulutuksen sekä lukion koulutuksen opiskeluterveydenhuolto palvelut järjestetään lukion ja ammatillisen oppilaitoksen yhteydessä. Opiskelijatervey-

denhuollossa palveluita tarjotaan ajanvarauksella sekä ilman ajanvarausta aamuvas-
taanotolla / sairausvastaanotolla. Opiskelijat saavat asuinalueensa terveysasemilta myös
sairaanhoitopalveluja sekä suun terveydenhoidon.

3.3. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Koulupsykologi- ja -kuraattorityön tavoitteena on oppilaiden ja koko koulu- tai oppilai-
tosyhteisön hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä opettajien, henkilöstön sekä perhei-
den kanssa. Hyvät vuorovaikutussuhteet, yhteisölliset rakenteet, toimintatavat ja mene-
telmät, hyvinvointia lisäävät opetussisällöt sekä osallisuuden ja yhteistyön tekemisen
kulttuuri ovat yhteisöllisyyden tekijöitä.

Työn painopiste on ongelmien ennaltaehkäisyssä. Opiskeluhoollon työntekijät osallistu-
vat oppilaitoksen opiskeluhooltotyön ja sen erilaisten toimintamallien kehittämiseen.
Myös kriisiytyö ja kiusaamisen vastainen työ kuuluvat yhteisön hyvinvointityöhön. Psyko-
logeilla ja kuraattoreilla alansa asiantuntijoina on ymmärrystä erilaisten yksilöllisten tai
yhteisöllisten ongelmien taustatekijöistä tai syistä. Psykologi ja kuraattori osallistuvat
opiskeluhooltoryhmien kokouksiin ja opiskelijoiden yksilökohtaisiin asiantuntijaryhmän
palavereihin. Psykologi ja kuraattori antavat konsultaatiota mm. opettajille ja sosiaali- ja
terveydenhuoltohenkilöstölle. Työhön kuuluu työskentely oppilasryhmien ja luokkien
kanssa, kahdenkeskiset tapaamiset lasten ja nuorten kanssa sekä yhteistyö huoltajien ja
muun verkoston kanssa.

Esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus kuraattori- ja psykologipalveluihin, jotka to-
teuttaa Keski-Suomen hyvinvointialue. Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalve-
luna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Kuraattorina toimii
esiopetukseen nimetty koulukuraattori tai kouluilla sijaitsevan esiopetusyksikön kuraat-
torina sen koulun kuraattori. Psykologipalvelut toteutetaan esiopetusikäisille terveys-
keskuspsykologin palveluna.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (L1287/2013 §15) mukaan oppilaalle on järjestettävä
mahdollisuus päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai
kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä. Kiireellisissä
tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäi-
vänä. Henkilökohtaisen keskustelun mahdollisuus on järjestettävä opiskelijalle myös hä-
nen huoltajansa tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhtey-
denottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmei-
sen tarpeetonta.

Kuraattori tukee oppilasta silloin, kun haasteet näkyvät koulussa, esimerkiksi silloin, jos
kaveri- tai perhesuhteissa on huolia, oppilas kokee yksinäisyyttä, koulunkäynti ei suju,
poissaoloja kertyy paljon tai elämässä tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat oppilaan
hyvinvointiin.

Psykologi tukee oppilasta silloin, kun haasteet näkyvät koulussa, esimerkiksi, silloin, kun
mielialaan, ahdistuneisuuteen, käyttäytymiseen tai kehitykseen liittyvät asiat huolestut-
tavat. Psykologi arvioi tutkimustarpeen ja päättää niiden toteutuksesta oppimisvaikeuk-
sissa tai autismikirjon häiriöissä ja suunnittelee tukitoimia yhteistyössä oppilaan, huolta-
jien ja opettajien kanssa.

Laukaan kunnan ja evankelis-luterilaisen seurakunnan (jatkossa srk) yhteisen koulu- ja oppilaitosyhteistyön **kasvatussihteerin** tehtäviin sisältyvät opiskeluhoollon kuraattori-palvelut ja oppimisen tukipalveluiden tuottaminen. Kasvatussihteerin koordinoi Nuorisokasvatus koulussa-toimintaa, kunnan ja seurakunnan sidosryhmätyön kehittämistä sekä koulu- ja oppilaitosyhteistyötä tukevien koulutuspalveluiden kehittämistä ja tuottamista. Lisäksi kasvatussihteerin osallistuu srk:n rippikoulutyöhön.

Kasvatussihteerin työtehtäviin sisältyy osioita kunnan ja seurakunnan sidosryhmätyön neljästä eri korista, painottuen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseen. Kasvatussihteerin työajasta myydään 31.12.2024 saakka 50% Keski-Suomen hyvinvointialueen opiskeluhoollon palveluihin, asemapaikkana Vihtavuoren koulu. Sopimuksen mahdollisesta jatkosta sovitaan vuoden 2024 aikana. Työ painottuu 7. - 9.- luokkalaisiin, lukiolaisiin sekä 2. asteen opiskelijoihin. Kasvatussihteerin osallistuu koulujen ennaltaehkäisevään pienryhmätoimintaan sekä suru- ja kriisityöhön. Toiminnan tavoitteena on tukea koulun kasvatustyötä yhteistyössä oppilaiden, huoltajien, koulun henkilökunnan, sidosryhmien, sekä seurakuntien, että kunnan työntekijöiden kanssa.

Opiskeluhoollon koulukuraattorit ja koulupsykologit kuuluvat Keski-Suomen hyvinvointialueen itäisen alueen opiskeluhoollon palveluihin. Osana tätä työtä paikallisesti kootussa ja kokoontuvassa opiskeluhoollon tiimissä koordinoidaan Laukaan opiskeluhoollon palveluiden järjestämistä esiopetuksessa, valmistavassa perusopetuksessa, perusopetuksessa sekä lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa oleville opiskelijoille.

Opiskeluhoollon toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt (terveydenhoitaja, psykologi ja lääkäri) kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (L785/1992) 12 §:ssä ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaan. Opiskeluhoollon kuraattorit kirjaavat oppilaan ja opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (L812/2000) ja kirjaamisesta sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetussa laissa (L254/2015). Opiskeluhoollon rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestävä hyvinvointialue.

4. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toteuttaminen

4.1. Koulun yhteisöllinen toimintakulttuuri

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ensisijainen opiskeluhoollon muoto, jonka toteuttamiseen osallistuu koko koulun henkilökunta yhteistyössä lasten, nuorten ja heidän huoltajiensa kanssa. Toimintaan osallistuvat myös hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät muut toimijat ja viranomaiset. Heidät halutaan mukaan etsimään keinoja hyvinvoinnin parantamiseksi koulussa ja kehittämään yhteisöllisiä toimintatapoja.

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisellä opiskeluhoollon johtamisella on ennakoiva merkitys ja se perustuu ajantasaiseen tietoon oppimisesta, terveydestä ja hyvinvoinnista, opiskeluhoollosta ja oppilaitoksen toimintaympäristöstä.

Opiskeluhoollossa otetaan huomioon oppilaan ikä ja edellytykset sekä hänen edun ensisijaisuus. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön, opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista päätetään osana opetussuunnitelman perusteita (tai muussa määräyksessä siten kuin esiopetus-, perusopetuslaissa tai lukiolaissa säädetään). (L 1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 4§ ja 6§.)

Tarkemmat koulukohtaiset yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteet ja toimenpiteet jokainen koulu kirjaa koulun toimintasuunnitelman lukuun 5.2.2.

4.2. Koulu yhteisöjen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Oppilaitoksen yhteisöllisyys perustuu yksilöiden välisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen. Turvallinen opiskelu ympäristö ja sen varmistaminen kaikissa tilanteissa on opetuksen järjestämisen lähtökohtana. Siihen kuuluvat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Pedagoginen turvallisuus koostuu turvallisesta kasvu- ja oppimisympäristöstä, sen jäsenistä sekä heidän välisistä verkostoista ja toiminnasta.

Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Lukuvuoden alussa kouluissa käydään läpi järjestyssäännöt opiskelijoiden kanssa, mikä vahvistaa oppilaiden sitoutumista yhteiseen hyvään. Järjestyssäännöt löytyvät Laukaan koulujen kotisivuilta tai koulujen lukuvuosiotiedoista.

Yhteisölliseen opiskeluhooltoon sisältyy varhainen tuki, oppimisen edistäminen ja niiden esteiden poistaminen. Yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhooltoja vahvistetaan edistämällä tuen oikea-aikaisuutta, yhdenvertaisuutta ja opiskelijalähtöisyyttä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppimisen tuen järjestäminen ei ole opiskeluhooltoja, vaan siihen sovelletaan kutakin koulutusastetta koskevia lakeja. Oppimisen tuen tulee kuitenkin muodostaa yhdessä opiskeluhoollon kanssa oppilaan ja huoltajan näkökulmasta mielekäs kokonaisuus. Oppimisen tukea järjestetään perusopetuslain (16 ja 17 §) mukaisesti moniammatillisessa yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöstön kanssa ja opetuksen järjestäjällä on oikeus saada opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot opiskeluhooltotyöhön osallistuvilta ammattilaisilta (40 §).

Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelun pohjana ja tiedonkulun välineenä Laukaassa käytetään sähköiseen muotoon kirjattua yhteisöllisen opiskeluhoollon vuosikelloa, joka on tarkoitettu koulun henkilöstön ja muiden yhteisölliseen toimintaan osallistuvien tahojen käyttöön, osaksi koulujen lukuvuosisuunnitelmaa ja toimintaa.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon vuosikelloon kalenteroidaan etukäteen mm. sovitut tapahtumat ja teemat, erilaiset hyvinvointiin liittyvät pienryhmätoiminnot ja kyselyt mahdollisimman tarkasti ja niille nimetään vastuuhenkilö. Sitä täydennetään vuoden aikana henkilökunnan ja tarvittavilta osin myös muiden toimijoiden ja sidosryhmien kanssa yhdessä.

Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukemiseksi Laukaassa esi- ja perusopetuksessa on käytössä **hyvinvointiopetuksen vuosikello**, joka koostuu kahdeksasta eri teemasta ja valmiista opetussisällöistä. Vuosikellon teemoja toteutetaan oppitunteina tai tuokioina vähintään kahdeksan eri kertaa.

Koulukohtaisten monialaisten opiskeluhooltoryhmien (koulukohtaiset yhteisölliset OHR:t) kokoontumisten päivämäärät sovitaan lukuvuodeksi. Opiskeluhooltoryhmässä

käsiteltyjä asioita voidaan esitellä henkilöstön kokouksissa sekä oppilaskunnan hallituksen ja vanhempainyhdistyksen kokouksissa, koska niissä ei käsitellä salaisia tai yksittäisiä henkilöitä koskevia asioita.

Laukaassa kokoontuu neljä kertaa vuodessa monialainen ja moniammatillinen, poikkihallinnollinen **kouluysteistyötiimi**, jonka tehtävänä on seurata ja koordinoita kouluilla apahtuvaa sidosryhmien kanssa tehtävää yhteisöllistä opiskeluhoollon toimintaa.

Yhteisöllisen työn pohjaksi tarvitaan jatkuvaa seurantaa ja tietoa oppilaitosympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä yhteisön, luokkien ja opetusryhmien hyvinvoinnista. Tietoa kootaan mm. kuvion 6 mukaisista lähteistä, jolloin opiskeluhooltotyötä ja toimintaa voidaan suunnitella, kehittää ja arvioida sekä saada sen avulla tärkeää tietoa myös omavalvonnan tueksi.

Kuvio 6. Opiskeluhooltotyön suunnittelun tietopohja (K. Laitinen, 2017).

Kuva 5. THL opas. 2018, 27: Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa

4.3. Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta ja niihin puuttuminen

Koulupoissaolohaasteisiin ja niihin liittyviin tuen tarpeisiin vastaaminen ovat olennainen osa yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhooltotyötä ja opiskeluhoollon toimilla on tärkeä rooli koulupoissaolojen ennaltaehkäisemisessä. Kouluhyvinvoinnin, kodin ja koulun välisen yhteistyön sekä oikea-aikaisen tuen tiedetään olevan yhteydessä kouluviihtyvyyteen ja kiinnittymiseen koulussa sekä vähäisempiin koulupoissaoloihin. Poissaolojen taustalla voi olla psyykkisiä tai somaattisia, perheeseen tai tunne-elämään sekä vuorovaikutustaitoihin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviä haasteita tai mielialaoireilua. Lisäksi syinä voivat olla oppimisen, tarkkaavuuden ja keskittymisen vaikeuksia, haasteita opiskelumotivaatiossa sekä koulukiusaamista (Koljonen, P. 2023, 9).

Laukaan kunnan perusopetuksessa on laadittu [Läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen malli](#), joka on otettu käyttöön 1.8.2022, ja päivitetty valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan keväällä 2023. Tässä mallissa on kuvattu, miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Ennaltaehkäisevän työn osaksi on kunnassa 1.8.2022 käyttöön otettu Hyvinvointipetuksen vuosikello.

Läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen mallissa kuvataan, miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana. Yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa on niin ikään kuvattu tässä mallissa. Lisäksi kouluille on valmisteltu tukimateriaalia liittyen läsnäolon tukemiseen ja poissaoloihin puuttumiseen.

Poissaolojen suunnitelmallinen seuraaminen: Luokanopettajia ja -ohjaajia muistutetaan poissaolojen säännöllisestä seuramisesta kuukausittain. Tarkastelussa huomioidaan sekä poissaolojen laatu, että määrä. Lukukauden puolivälissä luokkatasoisia poissaoloja käsitellään koulun yhteisöllisessä opiskeluhoultoryhmässä. Opetuksenjärjestäjä seuraa poissaoloja koulun ja kunnan tasolla puolivuositain ja kehittää toimintatapaan saadun tiedon pohjalta.

POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN

1

POISSAOLOJEN ENNALTAEHKÄISY

- Oppilasta tukevat myönteinen ja yksilöllinen kohtaaminen
- Positiivinen palaute
- Riittävät ja oikea-aikaiset oppimisen tukitoimet
- Kodin ja koulun yhteistyö ja vuorovaikutus
- Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja kouluissa tehtävä nuorisotyö: hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukeva toiminta
- Poissaolojen ajantasainen merkitseminen ja niiden seuranta
- Aktiivinen tiedottaminen oppilaille ja koteihin läsnäolon ja poissaolojen merkityksestä ja niiden seuraamisen käytännöistä

2

POISSAOLOJEN SEURANTA

- Luokanopettaja tai -ohjaaja seuraa poissaoloja
- Ottaa huolen puheeksi varhaisessa vaiheessa, mikäli havaitsee oppilaalla huolta herättäviä merkkejä
- Opettaja keskusteleo havainnoistaan oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Myös huoltaja voi ottaa opettajaan yhteyttä

3

VARHAINEN PUUTTUMINEN

- Huolta herättäviä merkkejä voivat olla oppilaan
  - Haluttomuus tulla kouluun
  - Luvottomat poissaolot
  - Selvittämättömät tai puutteellisesti selvitetty poissaolot
  - Toistuvat ja pitkäkestoiset sairauspoissaolot
  - Toistuvasti valittamat särtyt ja pahoinvointi
  - Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta, tietyiltä viikonpäiviltä tai esitelmä- / koepäivinä.
  - Toistuvat myöhästymiset
  - Tunnilta kesken poistumiset, kesken päivän poistumiset
  - Oppilas on koulussa, mutta ei tunneilla
  - Huolestuttavat muutokset käytöksessä

4

TUEN TARPEEN SELVITTÄMINEN

- Tarvitseeko oppilas tukea koulunkäyntiinsä?
- Sovitaan seuranta-ajasta, jolloin luokanopettaja / -ohjaaja seuraa poissaoloja tarkemmin
- Wilmaan tehdään Poissaolojen seuranta -muistio, jonne asiaan liittyvät kirjaukset tehdään

5

POISSAOLOJA 50 TUNTIA LUKUKAUDESSA

- Jos poissaoloja kertyy 50 tuntia (lasketaan myös selvitetty poissaolot), opettaja ottaa yhteyttä oppilaaseen ja huoltajaan ja kertoo, että poissaoloja tarkastellaan, jotta varmistetaan opintojen eteneminen
- Wilman poissaolomuistioon tehdään merkintä keskustelusta oppilaan ja huoltajan kanssa
- Tarvittaessa järjestetään monialainen asiantuntijapalaveri = opiskeluhoultopalaveri
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus tai sosiaalihoitolain mukainen yhteydenotto sosiaalitoimeen tuen tarpeen arvioimiseksi

6

HUOLI JATKUU TAI LUKUKAUDESSA KERTYY 100 POISSAOLOTUNTIA

- Kerrataan oppilaalle annettu tuki ja sen vaikutukset
- Tarjotaan intensiivisempää tukea, esim. yksilölliset pedagogiset ratkaisut, opiskeluhoultopalveluita tai Laukaan HyPen palveluita
- Seurataan tukitoimien vaikutusta

7

HUOLI JATKUU TAI TUKITOIMET EIVÄT OLE RIITTÄVIÄ

- Tulee tehdä sosiaalihoitolain mukainen yhteydenotto sosiaalitoimeen tuen tarpeen arvioimiseksi tai
- Tarvittaessa lastensuojeluilmoitus

Suunnitelmallinen puuttuminen poissaoloihin: Luokanopettaja tai -ohjaaja on vastuussa seurannasta ja puuttumisesta siihen saakka, kun perustetaan monialainen yksilöllinen opiskeluhooltoryhmä, jossa sovitaan työnjaot ja vastuut siitä eteenpäin. Poissaoloihin puuttuminen on kuvattu Läsnaolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen mallissa.

Koulukohtainen monialainen opiskeluhooltoryhmä, jossa on mukana huoltajien ja oppilaiden edustus, koordinoi poissaolojen ehkäisemistä, seurantaa ja poissaoloihin puuttumista kunnassa käytössä olevan toimintamallin mukaisesti. Koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä tarkastelee poissaoloja ilmiöinä luokkatasoisesti lukukausittain, seuraa ja kehittää yhteistyötä koulun sisällä sekä organisoii yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Yhteistyöstä opiskeluhoitolpalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä on kuvattu tässä opetuksenjärjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa. Jos oppilaan poissaolot lisääntyvät, niistä herää huoli tai ne pitkittyvät, opiskeluhoitolpalveluiden ammattilaisiin tulee ottaa yhteyttä viipymättä oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 § kuvaamalla tavalla. Perusopetuslaki 40 § määrittää henkilötietojen salassapidosta ja tietojenkäsittelystä. Siirrettävien tietojen tulee olla opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisia. Lain mukaan opettaja voi konsultoida opiskeluhoiton palveluiden henkilöstöä silloin, kun huolen aihe vaikuttaa oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin. Opetushenkilöstöllä on mahdollisuus konsultoida opiskeluhoiton henkilöstöä anonymisti, jos huoli oppilaasta herää. Erityisopettajilla on käytössään varhaisen huolen kartoituslomakkeet oppilaalle, huoltajalle ja opettajalle. Poissaolojen syiden selvittämiseen tarkoitettuja lomakkeita (esim. ISAP ja SRAS-R) mm. erityisopettajat, kuraattorit ja terveydenhoitajat voivat käyttää työkalunaan.

Yhteisöllisen opiskeluhoiton avulla tuetaan oppilaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, esimerkiksi kouluissa tehtävän nuorisotyön avulla (ks. luku 4.6).

Yksilöllisiä toimia ovat oppilaiden myönteinen ja henkilökohtainen kohtaaminen, positiivinen palaute sekä riittävät ja oikea-aikaiset oppimisen tukitoimet, kodin ja koulun vuorovaikutus ja yhteistyön tekeminen. Poissaolojen ehkäisemisessä on tärkeää huomioida erityisesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu. Näiden taitojen oppimista ja kehittymistä tuetaan kaikissa koulun arkisissa tilanteissa.

On tärkeää, että toimitaan Läsnaolon tukemisen ja poissaolojen puuttumisen mallin mukaan: läsnaolon ja poissaolojen merkityksestä ja niiden seuraamisen käytänteistä tiedotetaan aktiivisesti oppilaille ja koteihin, poissaoloihin reagoidaan tarpeeksi varhain ja poissaolot merkitään ajantasaisesti ja niitä seurataan.

4.4. Päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja puuttuminen

Päihdekasvatusta tehdään varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa, nuorisotyössä, harrastustoiminnassa sekä sosiaali- ja terveystalpalveulissa. Lapsen ja nuoren näkökulmasta kaikki aikuiset voivat toimia esimerkkinä asenteiden ja kulttuurin luojana.

Varhaisen puuttumisen tavoitteena on edistää nuorten päihdeettömyyttä ja pyrkiä estämään esimerkiksi laajempien mielenterveysongelmien sekä päihdehäiriöiden syntymistä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukset tarjoavat mahdollisuuden päihdeiden käytön puheeksi ottamiseen ja mini-interventioihin. Varhaisen puuttumisen li-

säksi on huolehdittava sujuvasta hoitoonohjauksesta ja siitä, että päihteiden käytön lopettamisen yhteydessä tarjolla on erilaisia tukimuotoja, kuten vertaistukea ja niistä tulee tiedottaa opiskelijoita riittävästi.

On tärkeää, että yhteisöllisen ehkäisevän päihdetyön menetelmiä käytetään suunnitelmallisesti. Niitä ovat tapahtumat, teemapäivät tai -viikot. Opiskelijoita ja vanhempia osallistetaan ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun ja toteutukseen. Ehkäisevää työtä on esimerkiksi 5.-9.-luokkalaisille suunnattu Selvä sopimus -toiminta, jossa koulu ja koti tekevät yhteistyötä tsemppaamalla päihdeettömyyteen ja palkitsevat yhdessä nuoria järjestämällä mm. retkiä.

Mikäli aikuisella herää huoli oppilaan / opiskelijan päihteiden käytöstä, hänen tulee ottaa asia puheeksi nuoren itsensä kanssa ja ilmoittaa asiasta hänen huoltajalleen, Laukaan päihteisiin puuttumisen mallin mukaisesti (löytyy Laukaan peda.net-sivulta). Työntekijän tulee ohjata oppilas / opiskelija opiskeluhoollon palveluihin, jossa hänet tarvittaessa ohjataan päihdeasioihin erikoistuneen psykiatrisen päihdesairaanhoidajan asiakkaaksi. Tarvittaessa kutsutaan koolle yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä ja / tai tehdään lastensuojeluilmoitus, jonka tekemisestä kerrotaan opiskelijalle ja hänen huoltajalleen.

4.5. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintamuotoja

4.5.1. Oppilaskuntatoiminta

Perusopetuslaissa (L628/1998) ja lukiolaissa (L629/1998) säädetään, että kouluilla tulee olla sen oppilaista koostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää oppilaiden ja opetuksen järjestäjän välistä yhteistyötä.

Oppilaskuntatoiminta mahdollistaa oppilaiden osallistumisen oman arkensa rakentamiseen ja tekee lapsia/nuoria näkyväksi toimijoina koulussa. Oppilailla on arvokkaita mielipiteitä koskien koulun sääntöjä, välituntitoimintaa, pihan varustelua, tapahtumia, ruokailua, sisustusta ja opetuksen järjestämistä. Heillä on oikeus osallistua koulun toiminnan kehittämiseen. Osallistuminen on myös oppimista ja myös aikuiset oppivat oppilailta. Oppilaiden osallistuminen kehittää heidän kykyään kertoa omat mielipiteensä rakentavasti ja ottaa huomioon toisten mielipiteet. Samalla opitaan, miten yhteisiä päätöksiä tehdään, miten toimitaan yhteisöllisesti ja kehitetään koulun toimintaa yhdessä.

Oppilaskunnan muodostavat koulun kaikki oppilaat. Oppilaskunnan hallitukseen valitaan edustus jokaiselta luokalta tai luokka-asteelta. Lukion opiskelijakunnan hallitukseen valitaan toiminnasta kiinnostuneita opiskelijoita haastattelujen perusteella. Oppilaskunnan hallituksen ohjaavan opettajan tehtävänä on edistää lasten ja nuorten osallistamista, vaikuttamismahdollisuuksia ja oppilaiden kouluviihtyvyyttä.

4.5.2. Tuki- ja kummioppilastoiminta

Osana koulun yhteisöllistä opiskeluhoolltoa koulussa voidaan järjestää tuki- ja kummioppilastoimintaa, josta vastaavat koulun henkilökunnasta tehtävään nimetyt henkilöt. Luottamustehtävässä toimivat oppilaat ovat vapaaehtoisia nuoria, jotka ovat saaneet tehtävänsä koulutuksen. Kummi- ja tukioppilaat valmistuvat luottamustehtävään osallistumalla koulun järjestämään koulutukseen esimerkiksi, ÄXÄRI, tiimi- ja ryhmätyötaitojen kurssi tai Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämään tukioppilaskoulutukseen.

Kouluttamiseen voivat osallistua myös koulun sidosryhmät. Koulutuksen suorittaneet nuoret voivat hakeutua tukioppilaaksi tai sekä tuki- että kummioppilaaksi.

Alakoulussa luokkakohtaisten kummioppilaiden tehtävänä on auttaa pienempiä oppilaita sopeutumaan koulun käytänteisiin. Kummioppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia projekteja yhteistyössä koulun henkilökunnan tai sidosryhmien kanssa. Kummioppilaina toimivat ylempien luokkien oppilaat. He kulkevat kummilapsiensa mukana koko lukuvuoden tai alkuopetuksen ajan. Kummitoiminnalla edistetään koulurauhaa.

Yläkoulussa luokkakohtaiset kummioppilaat (kaksi- tai useampi kummi/luokka) tukevat 7.-luokkalaisten kotiutumista uuteen kouluun. Kummioppilaat avustavat uusien luokkien ryhmäytymisessä esim. yläkouluun tutustumispäivissä ja toimintapäivissä. Yläkoulussa tukioppilaat eli tukarit voivat tutustuttaa oppilaita toisiinsa, esitellä koulua uusille oppilaille, järjestää tapahtumia ja tempauksia, pyytää yksinäisiä mukaan ja puuttua kiusaamiseen.

4.5.3. Nuorisokasvatus koulussa –toiminta

Laukaan kunnan ja Laukaan srk:n yhteiseen Nuorisokasvatus koulussa- toimintaan sisältyvät:

kasvatussihteerin opiskeluhoillon palvelut, nuorisotyöntekijöiden järjestämä välitunti-toiminta, 7.-luokkalaisten toimintapäivät, pienryhmätoiminta, K12-toiminta, kerhotoiminta, lukion Sinä ja minä – uskallamme elää terveystiedon valinnaiskurssi sekä eri oppiaineisiin integroidut retket. Toimintaa koordinoidaan kouluyhteistyön tiimissä, joka koostuu neljä kertaa vuodessa.

4.5.4. Kunnan ja Laukaan srk:n yhteisen kasvatussihteerin opiskeluhoillon palvelut (ks. luku 3.3)

4.5.5. K12-toiminta

K12-kasvukurssi on nuorten vuorovaikutustaitojen kurssi (5.-6.-luokkalaisille), joka pohjautuu Thomas Gordonin menetelmiin. Laukaassa K12-kasvukurssit ovat opetussuunnitelman mukaista toimintaa. Kurssit toteutetaan osana alakoulusta yläkouluun siirtymistä (nk. toinen nivelvaihe) yhteistyössä Laukaan kunnan ja Laukaan seurakunnan yhteisen Nuorisokasvatus koulussa -toiminnan kanssa (yhteistyön 4. kori, kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen).

Laukaan seurakunta tukee toimintaa kustantamalla oppimateriaalit, retkipäivien kuljetukset sekä mahdolliset aamu- tai välipalat (kokoontumispaikasta riippuen). Toiminnan keskeinen tavoite on edistää lasten ja nuorten sosioemotionaalisten taitojen harjaantumista. K12-ohjaajina toimivat koulutetut K12-ohjaajat.

4.5.6. Kerhotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää kerhotoimintaa. Perusopetuksen tavoitteiden mukaisesti kerhotoiminnan tulee tukea oppilaan eettistä ja sosiaalista kasvua sekä itsensä monipuolista kehittämistä. Kerhotoiminnan tarkoituksena on edistää myönteisten harrastusten viriämistä sekä antaa oppilaalle mahdollisuus muuhunkin kuin tavanomaiseen koulutyöhön turvallisessa ja rauhallisessa ympäristössä.

Kerhotoiminnan tulee tarjota monipuolista, lasta ja nuorta arvostavaa toimintaa sekä tilaisuuksia myönteiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten lasten kanssa. Kerhotoiminnan järjestämisen periaatteet tulee kirjata opetussuunnitelmaan ja kerhotoiminta suunnitellaan lukuvuosittain kouluittain. Toimintaa voidaan toteuttaa yhteistyössä koulun sidosryhmien kanssa. Kerhonohtajina opettajien tai sidosryhmien edustajien lisäksi voivat toimia myös tehtävään koulutetut oppilaat. Kerhotoimintaan osallistuminen on oppilaille vapaaehtoista. Koulun ja seurakunnan yhteisten kerhojen kerhotyökorvaukset maksaa Laukaan seurakunta.

Kerhotoiminnan tavoitteet ovat

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- mahdollisuuden antaminen sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen kasvamiseen
- mahdollisuuden antaminen onnistumisen ja osaamisen kokemukseen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen tuottamaan omaa kulttuuriaan
- mahdollisuus oppilaan tuntemisen lisäämiseen
- harrastuneisuuden tukeminen ja myönteisten harrastusten edistäminen.

4.5.7. Pienryhmätoiminta

Yhteisöllisen opiskeluhoillon pienryhmätoiminnan toteutukseen osallistuu vaihtelevasti kunnan ja seurakunnan nuorisotyöntekijöitä yhteistyössä koulujen, opiskeluhoillon sekä sidosryhmien henkilöstön kanssa. Pienryhmien toimintaa rahoittavat koulujen lisäksi Nuorten Akatemian Mahis-toiminta, kunnan vapaa-aikapalvelut sekä Laukaan srk:n koulu- ja oppilaitosyhteistyö. Pienryhmätoiminnalla tuetaan mm. yksinäisten, hiljaisten, surevien tai muutoin tuen tarpeessa olevien oppilaiden sosiaalista, toiminnallista tai tunne-elämän kehitystä.

4.5.8. Välituntitoiminta

Laukaan kouluilla välituntitoimintaa järjestävät kunnan nuorisohjaajat ja Laukaan srk:n nuorisotyönohjaajat yhteistyössä opiskeluhoillon sekä HyPe:n työntekijöiden kanssa. Välituntitoiminnalla pyritään aktivoimaan koulupäiviä. Lasten ja nuorten fyysisellä aktiivisuudella on havaittu olevan yhteyttä fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä oppimiseen. Liikkumisella on myönteinen vaikutus sosiaalisiin suhteisiin ja positiiviseen kouluilmapiiriin. Hyvät sosiaaliset suhteet ja positiivinen kouluilmapiiri puolestaan tukevat oppimista, motivaatiota, koulutyöstä suoriutumista sekä viihtyvyyttä koulupäivän aikana. Liikunnan lisääntymisen välitunneilla on havaittu parantavan työrauhaa.

Koululaisten fyysistä aktiivisuutta välitunneilla on lisätty järjestämällä koulupäivän aikana pitkiä välitunteja. Pitkällä välitunnilla aktiiviselle liikkumiselle jää enemmän aikaa ja silloin on järjestetty erilaista välituntitoimintaa: pidetty välituntikerhoa ja käytetty välituntiliikuntakorttia innostamassa liikkumaan. Välituntiturnaukset ja erilaiset toimintavälitunnit ovat innostaneet yhteisiin peleihin. Yläkouluissa on voitu sopia koulun liikuntavälineiden ja -tilojen käytöstä välitunneilla. Osassa kouluja on pakollisia ulkovälitunteja. Oppilaat ovat voineet toimia välituntitoiminnan vertaisohjaajina ja suunnitella ja ohjata toimintaa tai järjestää liikuntatapahtumia.

4.5.9. 7.-luokkalaisten toimintapäivät

Yläkoulujen sidosryhmät (kunnan & srk:n nuorisotyöntekijät) osallistuvat yläkoulujen toimintapäivien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä luokanohjaajien, opettajien sekä koulujen opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Toimintapäivät ovat osa yläkouluun siirtymiseen liittyvää ryhmäytymisprosessia.

4.5.10. Oppiaineisiin integroidut opintoretket

Nuorisokasvatus koulussa –toiminta mahdollista yhteisölliseen opiskeluhoultotyöhön sisältyvien retkien suunnittelun ja toteutuksen yhteistyössä koulujen henkilökunnan ja sidosryhmien kanssa. Laukaan srk tukee taloudellisesti kumppanuuden korien mahdollistamaa yhteistyötä.

4.5.11. Harrastamisen Suomen malli

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää hakemusten perusteella kunnille erityisavustusta Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen. Sen tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastustarjonta valitaan lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Toimintamalli suunnitellaan, rakennetaan ja kokeillaan yhdessä harrastuksia tuottavien tahojen kanssa. Tavoitteena on juurruttaa Harrastamisen Suomen malli pysyväksi toimintataivaksi. Laukaassa avustusta haetaan vuosittain.

4.5.12. Nivelvaihtö

Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus ja toisen asteen opinnot muodostavat lapsen ja nuoren kasvun, kehityksen ja oppimisen jatkumon. Nivelvaihe -käsitettä käytetään opintopolun isoista siirtymistä: siirryttäessä esiopetuksesta kouluun 1. luokalle, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta opiskelemaan toisen asteen oppilaitokseen. Nivelvaihtöön tarkoituksena on vahvistaa oppilaiden hyvinvoinnin edistämisen ja syrjäytymisen ehkäisyn kannalta hyvän opinpolun jatkumoa. Laajemmin työskentelyn tavoitteena on ehkäistä yhteiskunnan palvelujärjestelmien ulkopuolelle putoamista.

Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun eri nivelvaiheissa tuetaan yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat. Nivelvaiheissa järjestetään siirtopalaveriteita, joissa oppilaan ja huoltajien kanssa sovitaan siirtävästä tiedosta. Tulevat 1.-luokkalaiset käyvät esiopetuskeväänä tutustumassa tulevaan kouluun, luokkaan ja muihin oppilaisiin. Myös vanhemmat kutsutaan mukaan tähän tutustumispäivään ja heille järjestetään vanhempainilta. Vanhemmille järjestetään heti koulun alettua syksyllä vanhempainillat.

6. luokkien luokanopettajat käyvät keskustelua yläkoulun rehtorin, erityisopettajien, opojen ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa oppilaiden tarkoituksenmukaisista luokkasijoitteluista sekä tuen tarpeista. 6. luokan keväällä opiskelijat käyvät tutustumassa tulevaan yläkouluun ja sen opettajiin, jolloin myös opiskeluhoollon henkilöstö esittäytyy. Kun kasvot tulevat tutuiksi, on esim. koulukuraattoria ja -psykologia helpompi lähestyä. Lisäksi K12-kasvukurssiin toiminnan puitteissa oppilaat voivat tutustua toisiin tuleviin 7.-luokkalaisiin.

Osana nivelvaihtetta tuleville 7.-luokkalaisten vanhemmille järjestetään vanhempainilltoja, joissa on mahdollisuus tutustua oman nuoren luokanohjaajaan. Kaikki 7.-luokkalaiset osallistuvat yleensä syyslukukauden alussa järjestettävään toimintapäivään, joka on

osa ryhmäytymisprosessia ja jonka aikana tutustuvat toisiinsa, luokanohjaajaansa sekä koulussa toimiviin muihin aikuisiin. Laukaassa 6. luokille järjestettävä K12-kasvukurssi tukee ryhmäytymistä tulevien yläkoululaisten kanssa.

9. luokan päätyessä ja opiskelijan siirtyessä toisen asteen opintoihin tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan, opinto-ohjaajan ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoillon työntekijät ovat mukana nivelvaiheyhteistyössä. Nivelvaihe pitää sisällään erilaisia oppilaitosesitteilyitä, -vierailuja sekä yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Laukaan paikallisen opetussuunnitelman mukaan, jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoillon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

4.5.13. Mono-opinnot

Yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamisessa voidaan hyödyntää myös mono-opintoja valitsemalla terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä teemoja tai sisällyttää monoon niihin liittyviä osaprojekteja, joita voidaan toteuttaa yhteistyössä koulun sidosryhmien kanssa. Koulujen toimintasuunnitelmaan kirjataan monialaisten oppimiskokonaisuuksien vuosittaiset suunnitelmat. Laukaassa yhteistyötä tehdään mm. Laukaan ev.lut. seurakunnan kanssa.

4.5.14. Verso

Verso eli vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehtoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Sovittelulla puututaan oppilaiden mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain.

Sovittelun avulla oppilaat oppivat ongelmanratkaisutaitoja, ihmissuhdetaitoja, erilaisuuden ymmärtämistä, kulttuurien kohtaamista ja rauhanrakennusta. Vertaissovittelussa koulutetut riidan osapuolia hieman vanhemmat *oppilaat eli vertaissovittelijat* sovittelevat vertaistensa eli muiden oppilaiden välisiä konflikteja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Mikäli vertaissovittelu ei johda toivottuun tulokseen, ohjataan tapaus aikuisjohtoiseen sovitteluun tai muuhun koululla käytössä olevaan menettelyyn. Vertaissovittelijoiden toimintaa tukee aina Verso-ohjelman kouluttama vapaaehtoisista henkilökunnan jäsenistä muodostuva Verso-aikuisten tiimi, joka arvioi aina tapauskohtaisesti, mikä tilanne ohjataan vertaissovitteluun ja mikä taas tarvitsee koulun muita menettelyjä. Opettajille vertaissovittelu on oiva keino helpottaa ristiriitojen ja kiusaamistilanteiden selvittämistä koulun arjessa. Sovittelu myös tukee koulun muita yhteisöllisiä toimintatapoja lisäten oppilaiden osallisuutta.

4.5.15. Hyvinvointiopetuksen vuosikello

Hyvinvointiopetuksen vuosikello on valmisteltu osana Sitouttava kouluyhteisötyö -hanketta. Laukaan esi- ja perusopetuksessa toteutetaan Hyvinvointiopetuksen vuosikelloa, joka on hyvinvointiteemainen oppitunti- ja -materiaalikonaisuus. Vuoden aikana käsiteltäviä teemoja on kahdeksan, ja jokaiseen teemaan on suunniteltu oma oppitunti jokaiselle vuosiluokalle. Tunteja pidetään koulujen tarkemmin suunnitteleman aikataulun mukaan, ja tunnit pitää yleensä oma luokanopettaja tai luokanohjaaja. Tuntien tavoitteena on esimerkiksi edistää ryhmähenkeä, vahvistaa oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä lisätä vuorovaikutusta. Nämä tekijät toimivat apuna myös läsnäolon tukemisessa ja poissaolojen ennaltaehkäisyssä. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

4.5.16. Nepsy-tsempparitoiminta

Laukaassa toimii osana yhteisöllistä opiskeluhoitoa varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa lähes kolmekymmentä nepsy-tsempparia. Kaikilla kouluilla on yksi tai useampi nepsy-tsemppari. Varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat nepsy-tsemppareina. Laukaan nepsy-tsempparitoiminta on osa hyvinvointialueen varhaista tukea lasten ja nuorten ja heidän perheidensä tukemisessa neuropsykiatrisissa vaikeuksissa ja häiriöissä. Nepsy-tsemppareita toimii Jyväskylällä reilut 100.

Nepsy-tsempparitoiminnan tavoite on antaa kasvatustilan ammattilaisille vertaistukea sekä lisätä tietoa ja ymmärrystä neurokirjon lasten ja nuorten kanssa toimimisessa. Nepsy-tsemppari on varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa toimiva henkilö, jolla on ”sydän kallellaan” nepsy-asioihin. Toisin sanottuna hän on henkilö, joka on kiinnostunut nepsy-kysymyksistä ja haluaa tarkastella esikoulu- ja koulumaailmaa nepsy-näkökulmasta. Nepsy-tsemppari koee nepsy-asioiden ymmärtämisen ja tukitoimien rakentamisen tärkeänä ja on omassa yhteisössään halukas yhdessä pohtimaan näitä teemoja.

Nepsy-tsempparitoimintaa ohjaa [vuosikello](#). Se sisältää lukuvuoden aikana kaksi alueellista nepsy-tsempparitapaamista lähitapaamisena sekä kaksi hyvinvointialueen seminaaria etätoteutuksena. Nepsy-tsemppareista ja nepsy-tsempparitoiminnasta alueellisesti vastaa alueellinen vastuutsemppari.

Nepsy-tsempparin käytännön toimet ovat yksikkökohtaisesti vaihdelleet. Nepsy-tsempparin rooli vertaistukena on merkittävä. He ovatkin nostaneet esiin nepsy-teemoja erilaisissa arjen kohtaamisissa, vapaamuotoisissakin. Lisäksi he ovat tuoneet nepsy-tee-
moja erikseen sovituissa yhteisissä tilaisuuksissa.

Nepsy-tsempparitoimintaa vakiinnutettiin Laukaassa VIP-hankkeessa lv. 22-23 aiemman nepsy-hanke TARMOn (2020-keväät -22) jälkeen. Nepsy-työn kehittämistä on jatkettu myös OKM:n yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittäminen esi- ja perusopetuksessa-hankerahoituksella Laukaassa vuonna 2023.

4.6. Muita lasten, nuorten ja perheiden tukipalveluja Laukaassa ja yhteistyö tukipalveluita tuottavien tahojen kanssa

4.6.1. Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HyPe

Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskuksessa (Laukaan HyPe) yhdistyvät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut hallintorajat ylittäen. Tavoitteena on tarjota saavutettavia ja oikea-aikaisia palveluja matalalla kynnyksellä asiakaslähtöisesti. HyPessä toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden palveluja. Laukaan HyPe sovittaa yhteen mm. lääkärin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita, nuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä, perheneuvolan palveluita, lasten, nuorten ja perheiden sosiaalityötä, opiskeluhoillon palveluita ja vammaispalveluita. Laukaan kunnan ja Keski-Suomen hyvinvointialueen tuottamien palveluiden lisäksi perhekeskuksessa on saatavilla Laukaan evankelis-luterilaisen seurakunnan, Jyväskylän seurakunnan perheasiantuntijakeskuksen parisuhteen tuen palveluita, Mannerheimin Lastensuojeluliiton sekä muiden kolmannen sektorin toimijoiden palveluita (esim. avoin kohtaamispaikkatoiminta). Toimintaa räätälöidään tarpeen mukaan ja tuotetaan yhteistyössä eri verkostotoimijoiden kanssa. Toimintamuotoja ovat yksilö- ja ryhmätoiminta, kohdennettu pienryhmätoiminta sekä koulutukset ja muut avoimet tilaisuudet ja tapahtumat. Palveluita toteutetaan HyPen tiloissa ja jalkautumalla esim. kouluille tai muihin toimintaympäristöihin.

Viikottain kokoontuu HyPen moniammatillinen tiimi. Siihen kuuluvat lääkäri, psykiatriset sairaanhoitajat, vastaava kuraattori sekä työntekijät sosiaalityöstä ja perheneuvolasta. Tiimi käsittelee HyPen yhteydenottopuhelimeen ja –lomakkeelle tai suoraan työntekijöille tulleet yhteydenottopyynnöt, jotka tarvitsevat monialaista arviointia tarvittavan palvelun järjestämisestä. Tiimin käsiteltäväksi voi kuka tahansa (asiakas itse tai hänen suostumuksellaan ammattilainen, omainen tai muu läheinen) tuoda tukea tarvitseva asian. Tiimi käsittelee asian ja sopii vastuunjaosta tuen järjestämiseksi sekä on yhteydessä asiakkaaseen asian hoitamiseksi.

4.6.2. Varhaisen tuen asiantuntija

Varhaisen tuen työntekijän työ painottuu lapsiperheiden parissa työskentelevien ammattilaisten tukeen. Perhekeskusverkoston palveluissa on tullut näkyväksi, että varhainen tuki jää ohueksi ja sirpaleiseksi, ellei työntekijä itse voi hyvin. Varhaisen tuen asiantuntija työskentelee lapsia, nuoria ja perheitä palvelevien toimijoiden kanssa tarjoten työkaluja ja tukea perustyön haasteisiin, työn jäsentämiseen sekä oman itsen suojaamiseen – unohtamatta osaamisen ja resurssin yhteen saattamista eri palveluiden kesken. Turvallisuudentunteen vahvistaminen sekä rauhoittaminen ovat ydintä tässä tehtävässä.

4.6.3. Lasten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut

Kasvatus- ja perheneuvolassa tuetaan lapsiperheitä erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa. Lasten asioissa palvelut on tarkoitettu alle 18-vuotiaille nuorille. Perheneuvolassa työskentelee psykologeja, sosiaalityöntekijöitä ja lastenpsykiatri, jotka tapaavat perheen yleensä työparina.

Perheneuvolaan voi ottaa yhteyttä, kun on huoli lapsen käyttäytymisestä, kehityksestä, mielialasta tai tunne-elämästä, tarvitsee tukea vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä,

tarvitsee selvittelyapua perheen ristiriitatilanteisiin, apua parisuhteen ongelmiin, harkitsee avio-/avoeroa tai perhe tarvitsee apua erosta selviämiseen tai lasta tai perhettä on kohdannut yllättävä tapahtuma esimerkiksi kuolema, onnettomuus tai sairaus.

Laukaan perheneuvola palvelee laukaalaisia ja hankasalmelaisia perheitä, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Perheneuvolan asiakasvastaanottoa järjestetään Laukaan perheneuvolassa, Lievestuoreen koululla ja hankasalmelaisille perheille Jyväskylän perheneuvolassa erillisellä ajanvarauksella. Perustellusta syystä asiakas voi asioida myös muussa kuin omassa perheneuvolan toimipisteessä. Lisäksi perheneuvolan työntekijät tapaavat asiakkaita tarvittaessa ja sovitusti myös muilla kuin toimipisteiden paikkakunnilla.

Keski-Suomen hyvinvointialueella ovat aloittaneet alueelliset lasten ja nuorten mielen-terveys- ja päihdepalvelujen tiimit (mtp-tiimit). Tiimit sijoittuvat perheneuvolan yhteyteen, alueesta riippuen. Nuorten mielen-terveys- ja päihdepalvelut on tarkoitettu 13-17-vuotiaille keski-suomalaisille nuorille. Tiimit vastaavat perustason mielen-terveyden häiriöiden arvioinnista, hoidosta ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta sekä päihdetyöstä. Nuorten perustason palvelut (koulu- ja opiskelu-terveydenhuolto, opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologityö) ovat ensisijaisia nuorten palveluita mielen-terveyden ja päihdeettömyyden tuen asioissa. Mtp-tiimit antava tarvittaessa mielen-terveys- ja päihdeasioissa konsultaatiota muille ammattilaisille. Mtp-tiimiin nuori itse tai vanhemmat voivat olla yhteydessä eikä siihen tarvita lähetettä. Palveluun voi ohjautua myös opiskeluhoillon sekä perusterveydenhuollon kautta. Tiimissä työskentelee lääkäri, psykologeja, sosiaalityöntekijöitä, psykiatrisia sairaanhoitajia ja sosionomi. Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

Psykiatriset sairaanhoitajat tarjoavat 0-17-vuotiaille lapsille ja nuorille maksutonta, ennaltaehkäisevää lasten ja nuorten mielen-terveys- ja päihdetyötä yhteistyössä erilaisten perhepalvelujen, opiskeluhoillon, perhekeskusverkoston ja sosiaalitoimen kanssa. He vastaavat myös alueensa lasten ja nuorten psykiatrisesta mielen-terveydellisestä hoidosta yksilötapaamisin, perhetapaamisin ja monitoimijaisen arvioinnin avulla. Vastaanotolle voi hakeutua mielen hyvinvointiin ja jaksamiseen, kehityksellisiin haasteisiin, arjen sujumiseen ja elämän kriiseihin sekä nettikäyttäytymiseen liittyvissä huolissa. Lähetettä ei tarvita. Palvelun piiriin voi tulla myös muun yhteistyötahon, kuten oppilaitoksen ohjaamana.

4.6.4. Sosiaalipalvelut

Jokaisella lapsella on oikeus suojeluun, huolenpitoon sekä turvalliseen kasvuun ja kehitykseen. Lapsiperheiden sosiaalityö on suunnitelmallista ja tavoitteellista työskentelyä yhdessä perheen kanssa. Lapsiperheiden sosiaalityön piiriin tullaan palvelutarpeen arvioinnin kautta. Perheiden palvelutarve ja heille järjestettävät palvelut arvioidaan sosiaalihuoltolain perusteella.

Perhetyön perustehtävä on tukea perheiden elämänhallintaa ja heidän omien voimavarojensa käyttöä. Perhetyö on porrastettu kolmeen tasoon: varhaiseen, erityiseen ja lastensuojelun tehostettuun perhetyöhön. Perhettä autetaan antamalla tukea ja ohjausta lasten eri ikävaiheissa ilmeneviin, kasvatukseen, vanhemmuuteen, parisuhteeseen, vanhempien jaksamiseen, neuropsykiatrisiin tai mielen-terveys- ja päihdeasioihin liittyviin haasteisiin. Perheille voidaan tarjota myös ryhmätoimintaa. Perhetyötä tehdään pääosin perheen kotona. Käytännössä se tarkoittaa perheenjäsenten kanssa keskustelua, asioi-

den yhdessä pohtimista ja heidän ohjaamistaan. Varhaisen tuen perhetyössä työskennellään rajatun teeman mukaisesti ja työskentely on lyhytkestoista. Erityistä tukea tarvitsevien lasten perheiden kohdalla perhetyö myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Tällöin perheen tilanne on usein monisyisempi ja haasteiden eteen työskennellään pitkäjänteisesti ja moniammatillisesti. Lastensuojelun avohuollon tukitoimena voidaan tarjota myös tehostettua perhetyötä.

Jos perheessä on huolia ja tuentarvetta, perhe voi itse hakeutua palvelutarpeen arviointiin olemalla yhteydessä palvelutarpeen arvioinnin tiimiin tai pyytää työntekijää ottamaan yhteyttä sosiaalityöhön palvelutarpeen arvioinnin toteuttamiseksi.

Palvelutarpeen arvioinnin tiimi ottaa vastaan myös lastensuojeluilmoitukset, josta käynnistyy perheen tuen tarkempi selvittäminen ja samalla arvioidaan tarvittaessa perheen lastensuojelun palveluiden tarvetta. Arviointi tehdään yhdessä asiakkaan kanssa ja siinä laajuudessa kuin perheen tilanne vaatii. Arvioinnin yhteydessä voidaan tavata perheen jäseniä ja tarvittaessa tehdään kotikäynti. Arviointi sisältää yhteenvedon perheen tilanteesta, palvelujen ja tuen tarpeesta. Arviointityöskentelyn jälkeen perhe saatetaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin tai jos perheellä ei ole palveluiden tarvetta, asiakkuus päätetään. Tarvittaessa perhe saatetaan lastensuojelun palveluihin.

Ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista on lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla. Viranomaisella on kuitenkin velvollisuus tarvittaessa tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja tilanteen niin vaatiessa lapsi ja perhe tulee ohjata lastensuojelun piiriin. Lastensuojelu määrittellään laissa laajasti: ehkäisevällä lastensuojelulla tarjotaan apua ja tukea riittävän varhain, jolloin pyritään välttämään ongelmien syntymistä tai niiden pahenemista. Tärkeä tehtävä ehkäisevän työn toteuttamisessa on peruspalveluissa kuten neuvolalla, päivähoidolla, koululla ja vapaa-ajan palveluilla. Lapsi- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta vastaavat lapsiperhetyön sosiaalityöntekijät. Lastensuojelun asiakkuus alkaa vasta, jos lastensuojelun tarve todetaan tai perheelle annetaan lastensuojelun palveluja tai tukitoimia.

4.6.5. Evankelis-luterilainen seurakunta

Seurakunta tekee koulu- ja oppilaitosyhteistyötä kaikkien Laukaan koulujen kanssa. Yhteistyöstä on sovittu kunnan ja seurakunnan välisellä sopimuksella. Yhteistyössä noudatetaan opetushallituksen ja Kirkkohallituksen yhdessä laatimaa nk. Kumppanuuden neljän korin mallia. Koulut laativat vuosittain lukuvuoden toimintasuunnitelman liitteeksi suunnitelman, jonka pohjalta tehdään yhteistyötä eri korien sisältöjen mukaisesti. Lukuvuoden päättyessä koulut arvioivat opetussuunnitelman mukaisesti toteutuneen yhteistyön. Kaikkien koulujen arviointien yhteenvedo annetaan tiedoksi koulujen johtajille sekä kunnan ja seurakunnan luottamushenkilöille.

Seurakunta tekee koulu- ja oppilaitosyhteistyötä. Työ on jaettu neljään eri koriin ja työstä on kirjattu kirjallinen sopimus.

1. Yleissivistävä opetus,

jossa Laukaan evl.srk on yhteistyökumppanina opetussuunnitelman toteuttamisessa, alansa asiantuntijana tai uskonto- ja katsomuskasvatuksen tukijana ja oppimisympäristönä. Toiminta ei sisällä uskonnon harjoittamista. Sitä toteutetaan esimerkiksi srk:n päivänavausten, kirkkoon tutustumisten, 4.-luokkalaisten kotiseurakuntaan tutustumisen = Kulttuurilaukka, oppitunneilla vierailujen ja srk:n osallistumisen monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutukseen kautta.

2. Perinteiset juhlat ja tapahtumat

Laukaan evl. srk on mukana koulun yhteisöllisyyden luomisessa kunnioittavan läsnäolon periaatteella. Seurakunnan edustaja on kutsuvieraana tai sovituissa tehtävissä ja uskontoon viittaavat juhlatraditiot osa suomalaista kulttuuria. Juhla voi sisältää mm. yksittäisen virren tai hengellisen laulun. Juhla ei ole uskonnonharjoittamista. Näitä ovat esimerkiksi lukukauden aloitus- tai päätösjuhlat, väriviikko, itsenäisyyspäivä.

3. Uskonnolliset tilaisuudet

perustuvat positiiviseen uskonnonvapauteen. Koulu ja seurakunta

suunnittelevat ja toteuttavat tilaisuuden yhdessä. Tilaisuudesta tiedotetaan koteihin ja lapsen osallistumisesta päättää huoltaja. Koulu tai vastaava taho järjestää tarvittaessa mielekkään vaihtoehdon heille, jotka eivät osallistu. Esim. adventti- tai pääsiäiskirkko /-hartaus, srk:n uskonnollinen teemapäivä koululla, koulujumalanpalvelus, hengelliset konsertit.

4. Kasvun ja hyvinvoinnin tuki

on yhteisölähtöistä ja tasavertaista kumppanuutta. Osallistumista opiskeluhoillon ja työhyvinvoinnin tukemiseen koulun suunnitelmien mukaisesti, kunnioittaen uskontojen ja katsomusten kirjoa. Tätä ovat esim. K12-kasvukurssit, 7-luokkalaisten toimintapäivät, päivystykset, kerhot, kurssit, retket, kriisi- ja suruyhteistyö, kasvatussihteerin kuratiivinen toiminta kouluilla sekä koulun henkilökunnan virkistystoiminta.

4.6.6. Nuorisopalvelut

Kunnan vapaa-aikapalveluiden nuoriso-ohjaajat ja seurakunnan nuorisotyönohjaajat osallistuvat kunnan ja seurakunnan yhteiseen Nuorisokasvatus koulussa –toimintaan osana koulujen lukuvuosisuunnitelmiin kirjattua koulujen nuorisotyötä & seurakunta koulun kumppanina -liitteeseen kirjattua sidosryhmätyötä.

Nuoriso-ohjaajat ja seurakunnan nuorisotyönohjaajat kuuluvat monialaiseen **koulu yhteistyön tiimiin**, jonka tehtävänä on kehittää ja koordinoida nuorisotoimijoiden sekä muiden koulun sidosryhmien yhteisöllistä opiskeluhoiltotyötä kouluilla. Tiimin toiminnasta vastaa kasvatussihteerin. Koulujen nuorisotyön palvelut ovat ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä opiskeluhoillon toimintaa, jota myös nuorisolaki (L1285/2016) velvoittaa tekemään.

Nuoriso-ohjaajat ja nuorisotyönohjaajat toimivat aktiivisesti yläkouluun siirtymisen nivelvaiheessa esim. Mahis -ryhmissä, 7. -luokkalaisten toimintapäivissä ja K12-kursseilla. He työskentelevät työpareina Laukaan yläkouluilla, tapaavat oppilaita välitunneilla viikoittain ja järjestävät yhdessä oppilaille monipuolista välituntitoimintaa. Nuorisotyöntekijät osallistuvat moniin koulujen tapahtumiin, kuten hyvinvointitapahtumiin ja teema- viikkoihin.

Lisäksi seurakunnan nuorisotyönohjaajat yhteistyössä seurakunnan toisten työntekijöiden ja koulujen henkilökunnan kanssa osallistuvat opetussuunnitelmaan sisältyviin koulujen uskonnollisiin tilaisuuksiin ja 4.-luokkalaisten kotiseurakuntaan tutustumisretkien (Kulttuurilaukka) järjestelyihin sekä pitävät päivänavauksia kouluilla lukuvuosisuunnitelmaan kirjatulla tavalla.

Nuorisolain (L1285/2016 9§) mukaan kunnassa tulee olla ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisolan

järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Se vastaa paikallisten viranomaisten kanssa monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelusta ja toimeenpanon kehittämisestä nuorten asioissa. Laukaassa toimii nuorten monialainen palvelu- ja ohjausverkosto NUPOVE, joka kokoontuu mahdollisuuksien mukaan vuosittain.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva 15 – 28 -vuotias nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö painottuu peruskouluissa ennaltaehkäisevään työhön kertoen työstään 9-luokkalaisille. Toisella asteella lukiossa ja ammattiopistossa etsivä nuorisotyö kertoo työstään, jalkautuu opiskelijoiden pariin ja tekee palvelusta helpommin lähestyttävää sekä tekee opiskelijoiden kanssa yksilötyötä. Etsivä nuorisotyö on osa yhteisöllisiä opiskeluhoitoryhmiä niin peruskouluissa kuin toisella asteellakin. Etsivä nuorisotyöntekijä tarvittaessa ohjaa opiskelijan opiskeluhoiton palveluihin ja tekee yhteistyötä koulun henkilökunnan kanssa sekä osallistuu tarvittaessa yksilöllisiin opiskeluhoitopalavereihin.

Erytisnuorisotyöntekijä tekee ennaltaehkäisevää, yhteisöllistä ryhmä- ja luokkatyöskentelyä, että yksilötyötä Laukaan peruskouluilla ja lukiossa. Lisäksi hän järjestää erilaisia tapahtumia kouluilla, kuten harrastuspäiviä ja erilaisia tempauksia. Asiakkaina on myös erityislapsia ja nuoria, joiden toimintakyky on riittävä ilman erityistä lisätukea. Työn periaatteina ovat suvaitsevaisuus, avoimuus, kiinnostus ja erilaisten arvojen edistäminen. Tavoitteena on lasten ja nuorten omantunnon ja itsetunnon vahvistaminen, voimavarojen tunnistaminen ja niiden käyttöönotto. Työ on joustavaa, nopeasti reagoivaa ja sitä voi toteuttaa monella eri tavalla ja eri paikoissa. Yhteistyötä tehdään mm. vapaa-aikatoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa ja erityisnuorisotyöntekijä voi työskennellä työparina mm. opettajien, koulukuraattoreiden ja erityisryhmien liikunnanohjaajan kanssa.

4.6.7. Poliisi

Turvalliseksi koetulla ympäristöllä on oleellinen merkitys yleisen viihtyvyyden ja hyvinvoinnin kannalta. Avoimuus ja läpinäkyvyys ylläpitävät kansalaisten luottamusta poliisiin ja lisäävät lähipoliisitoiminnan vaikuttavuutta.

Poliisin työn tavoitteena on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, rikosten ja häiriöiden ennalta estäminen sekä poliisin ja kansalaisten hyvien suhteiden vaaliminen. Koulun ja poliisin yhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään työhön, esimerkiksi laillisuus- ja liikennekasvatuksessa sekä päihdeasioissa. Poliisin vierailut ovat luonnollinen tapa edistää turvallisuutta kouluissa ja oppilaitoksissa. Poliisi työskentelee ennaltaestävässä työssä myös sosiaalisessa mediassa keskustelemassa poliisin toiminnasta ja sen kehittämisestä. Poliisi voi olla apuna myös esimerkiksi koulukiusaamista koskevilla yksittäistapauksissa. Turvallisuusalan asiantuntijana poliisi voi tarjota apua myös koulujen suunnitelmien laatimisessa (turvallisuussuunnitelma ja suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä).

Ankkuritoiminnan painopiste on alle 15-vuotiaissa nuorissa. Varhaisen puuttumisen kautta ennalta estetään alaikäisten rikollista käyttäytymistä sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa ja ohjataan osapuolia tarvittaessa avun ja tuen piiriin. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisesti: tapauksen ja tarpeen mukaisesti mukana on poliisin, sosiaali-

ja terveysalan ja nuorisotyön toimijoita. Laukaassa tätä Ankkurityötä tullaan kehittämään Laukaassa vuoden 2023-2024 aikana.

5. Yksilökohtainen opiskeluhoito ja sen toteuttaminen

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Opiskeluhoillon kuraattorin ja psykologin palvelut on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen, valmistavan opetuksen sekä toisen asteen opiskelijoille. Kuraattori ja psykologi tukevat oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Kuraattori- ja psykologipalveluilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden, perheiden ja muiden läheisten kanssa.

Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat oppilaiden ja opiskelijoiden helposti saavutettavissa oppilaitoksen tiloissa tai niiden läheisyydessä ja koulutuksen järjestäjän tulee tarjota palveluille asianmukaiset tilat. Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää, koko yhteisöä tukevaa toimintaa. Asiantuntijan arvioimassa kiireellisessä tapauksessa oppilaalla on oikeus tavata työntekijää samana tai seuraavana työpäivänä. Kiireettömässä tilanteessa palveluun pitää päästä seitsemän työpäivän kuluessa.

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeää on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Yksilökohtainen työ edistää koko myös oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Opiskeluhoillon työntekijöillä on koulutusta erilaisten menetelmien käyttöön esim. Lapset Puheeksi, IPC (Interpersoonalliseen psykoterapiaan pohjautuva strukturoitu menetelmä nuorten lievän ja keskivaikean masennusoireilun hoitoon 12-18-vuotiaille), Cool Kids eli kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan perustuva ahdistuksen hoito-ohjelma lapsille ja nuorille, joko yksilötyöskentelynä tai ryhmämuotoisena interventiona tai tukea tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen haasteissa lapsia ryhmämuotoisesti.

Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa asioissa. Lähtökohtana on yhteistyö oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sitä voidaan toteuttaa vain oppilaan tai opiskelijan omalla suostumuksella, tai jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoillon palveluja.

Oppilaan itsenäinen asema yksilökohtaisen opiskeluhoillon asiakkaana korostuu suhteessa hänen huoltajaansa tilanteissa, joissa opiskelija on riittävän kehittynyt arvioimaan käsiteltävänä olevaa asiaansa ja ottamaan itsenäisesti vastuuta siitä. Alaikäinen voi ottaen huomioon ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laadun, painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevaan opiskeluhoillon asian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoillon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista. Arvion oppilaan kypsytydestä ja siitä, olisiko tietojen ja osallistumisen kieltäminen huoltajalta selvästi vastoin alaikäisen oppilaan etua, tekee opiskeluhoillon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö

(kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri). Tehty arvio kirjataan kyseisen ammattilaisen tekemään asiakas- tai potilaskertomukseen.

Yksilökohtaisen, tarpeenmukaisen opiskeluhoollon jatkuminen seuraavalla koulutusasteella suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien sekä uuden oppilaitoksen opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa. Tällöin sovitaan, ketkä toimivat yhteyshenkilöinä siirtymävaiheen valmistelussa ja kuinka tiedot toimijalta toiselle siirretään. Hyvä käytäntö on, että tuen järjestämiseksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä koolle ja sinne kutsutaan tulevan oppilaitoksen opiskeluhoollosta henkilö mukaan tiedon siirron ja jatkossa tarvittavan tuen varmistamiseksi. Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta. Lisäksi oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 23§).

Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on laatia oppilaille ohjaussuunnitelma. Laukaan kunnan ajantasainen [ohjaussuunnitelma](#) on hyväksytty sivistyslautakunnan kokouksessa 14.6.2022. Siinä kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja koulun työelämäyhteistyötä.

Ohjausyhteistyöllä tuetaan oppilaan koulutyötä: opiskelutaitoja, vastuun ottamista omista opinnoista, vuorovaikutustaitoja, valintojen tekemistä ja niiden merkityksen ymmärtämistä ja jatko-opintovalmiuksien kartuttamista. Alakoulussa ohjauksella edistetään oppilaan opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuuta koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Alakoulun ohjauksesta vastaa pääosin luokanopettaja yhdessä muiden opettajien (erityisopettaja, aineenopettaja), koulunkäynninohjaajien ja muun henkilökunnan kanssa. Oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä.

Yläkoulussa ohjauksen päävastuu ja koordinointi on opinto-ohjaajalla. Ohjauksessa ja tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa on kuitenkin tärkeä rooli myös luokanohjaajalla, aineenopettajilla, erityisopettajalla, koulunkäynninohjaajalla, opiskeluhoollon työntekijöillä (koulukuraattori, -terveydenhoitaja, -psykologi), kasvatussihteerillä sekä mahdollisuuksien mukaan muilla sidosryhmätyöntekijöillä. Alakoulun ohjauksen tavoitteena on, että oppilaalla on valmiudet siirtyä yläkouluun. Oppilaan siirtyessä yläkouluun, yläkoulun rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja tarvittaessa muu opiskeluhoollon henkilöstö ovat tiiviissä yhteistyössä alakoulun kanssa.

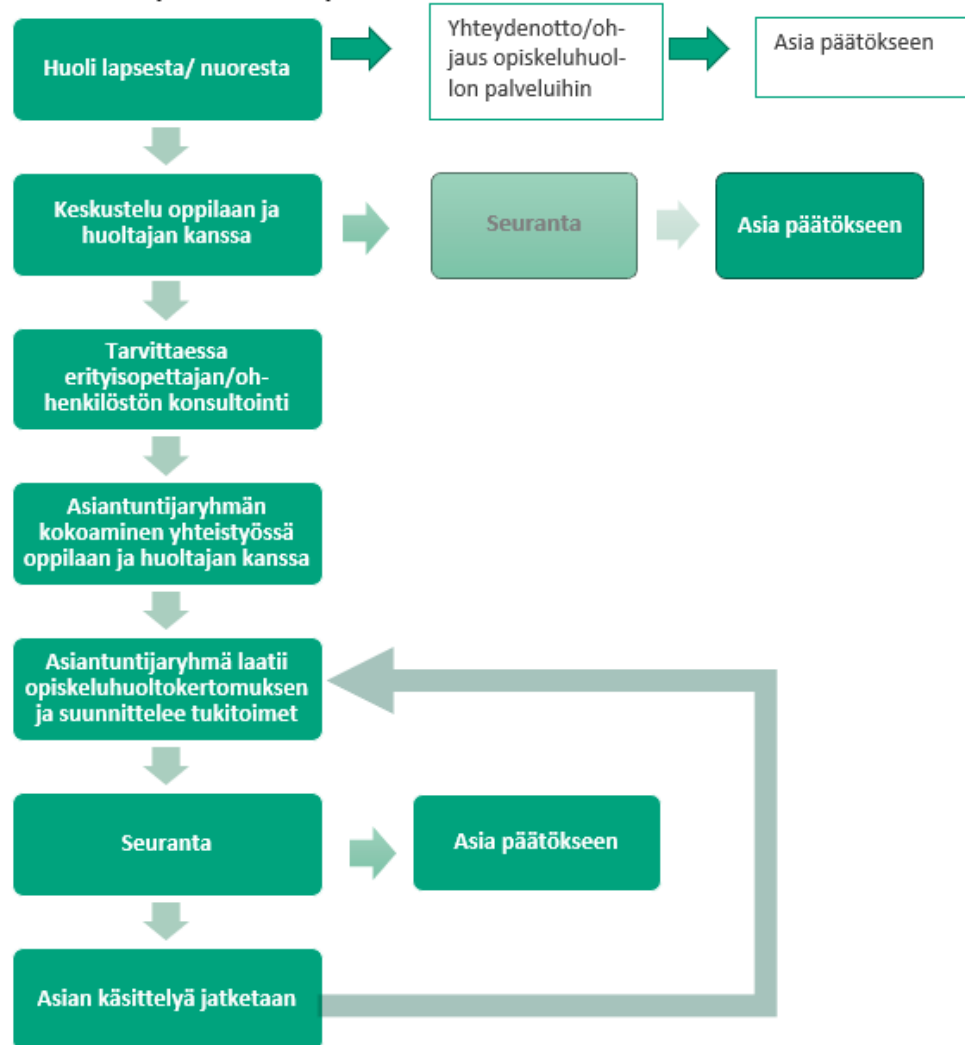
Yläkoulun ohjauksen tavoitteena on myös, että oppilaalla on riittävät tiedot ja taidot haakeutua hänelle mieluisiin jatko-opintoihin ja että hän on sitoutunut opiskelemaan valitsemassaan koulutuksessa. Ohjauksella pyritään siihen, että jokainen peruskoulun päättävä pääsee haluamaansa jatkokoulutukseen. Oppilaan sijoittumista toiselle asteelle seurataan seuraavan lukukauden alettua.

5.1. Ohjaaminen yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluihin

Kun herää huoli opiskelijan oppimisesta tai kehityksestä ja ilmenee tarve yhteiseen palaveriin oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa, on mietittävä, onko kyse pedagogisesta vai opiskeluhoollollisesta asiasta. Pedagogisessa palaverissa käsiteltäviä asioita ovat esimerkiksi kolmiportaisen tuen ja muut oppimisen järjestämiseen liittyvät asiat. Ne ovat osa opetussuunnitelman mukaista opiskeluhoollon palveluita, eivätkä siis edellytä monialaista asiantuntijaryhmää. Pedagogisen tuen järjestämisestä vastaa opetuksen järjestäjä.

Jos työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhoollon palveluja, on hänen viipymättä otettava yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuoltoon, psykologian tai kuraattoriin. Yhteydenotto tulee tapahtua opiskelijan suostumuksella. Samalla työntekijä luovuttaa tarvittavat tiedot tuen arvioimiseksi.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon prosessi

5.2. Monialainen asiantuntijaryhmä

Koulujen henkilöstöllä on jatkuva velvollisuus havainnoida oppilaiden koulunkäyntiä ja kehitystä. Jos huoli oppilaasta herää, on koottava tapauskohtainen asiantuntijaryhmä yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa käsittelemään oppilaan asiaa. Se henkilö, jolle

asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu (alakoulussa luokanopettaja, yläkoulussa luokanohjaaja), kutsuu asiantuntijaryhmän koolle. Asian käsittely ja asiantuntijaryhmän kokoonpano perustuvat oppilaan, tai jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Asiantuntijaryhmään osallistuvat luokanopettaja / luokanohjaaja ja yleensä vähintään yksi opiskeluhoollon työntekijöistä; koulukuraattori, terveydenhoitaja, koulupsykologi. Lisäksi voidaan kutsua opinto-ohjaaja, rehtori, erityisopettaja, psykiatrinen sairaanhoitaja tai muu tilanteessa keskeinen asiantuntija. Oppilaan / opiskelijan tai sekä hänen että huoltajan kirjallisella suostumuksella (merkintä Wilman opiskeluhooltokertomukseen kohdassa suostumus) asiantuntijaryhmään voi osallistua oppilaan pyynnöstä myös koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja. Asiantuntijaryhmän jäsenet osallistuvat yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen, joten he voivat oppilas- ja opiskelijahuoltolain (L1287/2013) 23 §:n mukaisesti vaihtaa keskenään tähän tehtävään liittyviä välttämättömiä tietoja salassapidon estämättä.

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiantuntijaryhmien työstä muodostuvaa opiskeluhooltorekisteriä. Se on nimennyt rekisterille vastuuhenkilöksi Laukaan kunnan sivistysjohtajan. Rekisteriin tallennetaan monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa asiantuntijaryhmän työstä laadittavat erilliset opiskeluhooltokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat, mukaan luettuna suostumukset.

Rekisterin vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet opiskelijan asiantuntijaryhmään osallistuville opiskeluhoollon ammattilaisille (opettajille ja opiskeluhoolto-palvelujen ammattilaisille) rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Opiskeluhooltorekisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä. Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskelijarekisteriin kuuluvien henkilötietojen lainmukaisesta käsittelystä. Ohjeistus kirjallisten tietopyyntöjen tekemisestä (opiskeluhooltokertomukset) löytyy [Tietosuoja ja tiedonhallinta \(laukaa.fi\)](https://www.laukaa.fi/tietosuoja-ja-tiedonhallinta)

Opiskeluhooltokertomukseen tulee kirjata seuraavat asiat:

1. nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
2. asian aihe, tausta ja vireillepanija;
3. tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
4. suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
5. opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhoollossa toteutettuihin ja toteutettavaan toimenpiteisiin;
6. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.

Opiskeluhooltokertomus muodostuu oppilaskohtaisesti, aikajärjestyksessä laadituista erillisistä muistioista. Tämän tarkoituksena on turvata, että oppilaan opiskeluhoollon tarpeen selvittäminen ja sen pohjalta toteutetut toimenpiteet ja niiden perusteet tulee dokumentoitua asianmukaisesti. Lisäksi kaikkien osapuolten, erityisesti opiskelijan, mutta myös työntekijöiden oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että tiedot säilyvät

tallennettuina ja muuttumattomina, myös mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden taustatiedoksi. Tiedot ovat myös myöhemmin käytettävissä riippumatta työntekijöiden vaihtumisesta.

Oppilas- ja opiskeluhoitolain (L1287/2013 20§) mukaan jos opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

6. Yhteistyö oppilaiden, perheiden, koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Koulun rooli on olla aktiivinen ja aloitteellinen rakentaja kodin ja koulun yhteistyössä ja sitä suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhdessä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämistä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohdaksi on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Vanhemmille suunnattua viestintää toteutetaan viestein ja tiedottein ja siinä hyödynnetään Wilmaa ja koulujen kotisivuja. Vanhempainiltojen lisäksi huoltajia kutsutaan osallistumaan koulun juhliin, retkiin ja muihin tapahtumiin.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle ja Laukaan kouluilla toimiikin aktiivisia vanhempaintoimikuntia ja -yhdistyksiä.

Vanhempia kutsutaan mukaan yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin, joita kouluilla järjestetään vähintään kaksi kertaa lukukaudessa, tarpeen mukaan useammin. Yksilötasolla kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan mm. lapsen arviointikeskusteluissa, yksilökohtaisissa vanhempainvarteissa, Wilma-viestinnän kautta sekä oppilaan henkilökohtaisen tuen järjestämistä koskevissa tapaamisissa.

Koulut tekevät myös yhteistyötä keskenään ja sen tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan myös perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhoillon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä.

Koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, valmistavan opetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa eheän oppimispolun varmistamiseksi. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä

seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisäävät oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukevat koulun kasvatustehtävää.

Henkilöstöä tuetaan/koulutetaan kohtaamaan oppilaita ja heidän perheitään. Työntekijöitä ohjataan perehtymään kunnan esi- ja perusopetuksessa käytössä oleviin suunnitelmiin ja toimintaohjeisiin.

6.1. Yhteistyö kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkistuksissa

Kaikissa kouluissa tehdään lakisääteiset, määräaikaisten terveydellisten olojen tarkastukset ja tarkoituksena on, että tarkastuksiin osallistuvat tahot ovat paikalla samaan aikaan. Tarkastuksia tehdään yhteistyössä mm. ympäristöterveydenhuollon, kouluterveydenhuollon ja työterveyshuollon, työsuojelun ja tilapalveluiden kanssa. Tarkastuksissa perehdytään koulun yleiseen kuntoon, sisäilman laatuun, puhtaanapitoon, välituntipihojen kuntoon, kulkuväyliin ja muihin mahdollisesti vaaraa tai terveydellistä haittaa aiheuttaviin seikkoihin.

Koulut kirjaavat toimintasuunnitelmaansa suunnitelmat oppilaitoksen tarkastuksista, aikatauluista ja yhteistyöstä. Oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmä huolehtii tarkastuksen käytännön järjestelyistä ja vastaa tarkastukseen liittyvästä tiedottamisesta oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle. Ryhmä koordinoi ennen tarkastusta toteutettavat tiedonkeruut ja muut yhteisön hyvinvointiin liittyvät selvitykset oppilaitoksessa sekä kokoaa saadut tiedot yhteen. Tarkastusta varten se kokoaa yhteen myös tarkastusvälillä kertyneet tiedot, esimerkiksi Kouluterveyskyselyistä. Ryhmän monialaisuus (esim. rehtori, opettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, lääkäri, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien edustus) varmistaa parhaan asiantuntemuksen arvioida yhteisön hyvinvointia.

6.2. Opettajan antaman oppilaan hyvinvointia ja selviytymistä kuvaavan laajan terveystarkastuksen arvio toimintakäytänteet ja suostumus

1., 5. ja 8.-luokilla laajoissa terveystarkastuksissa oppilaan hyvinvointia arvioidaan laajasti eri kehitysympäristöissä, myös koulussa. Huoltajat kutsutaan mukaan tähän terveystarkastukseen. Laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa, mikäli huoltaja antaa siihen kirjallisen suostumuksen.

Kouluterveydenhoitaja huolehtii siitä, että Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake jaetaan oppilaille kotiin vietäväksi ennen luokan terveystarkastusta. Lomake kulkee kotiin ja takaisin yhdessä terveystarkastukseen liittyvän vanhempien esitietolomakkeen kanssa. Huoltajan ja oppilaan tiedonsiirtolupa opettajalle-kohdassa huoltaja (yhdessä huoltajan allekirjoitus riittää) antaa allekirjoituksellaan opettajalle luvan täyttää lomakkeesta kohdan 2. Opettajan havainnot sekä taulukon opettajasarakkeen lisämerkintöineen ja siirtää sen tiedot kouluterveydenhuoltoon. Kahdeksannen luokan oppilaalta itseltään tarvitaan myös suostumus tietojen siirtoon. Huoltaja ja oppilas täyttävät lomakkeen sarakkeisiin omat näkemyksensä. Tämän jälkeen lomakkeet palautetaan kouluterveydenhuoltoon suljetussa kirjekuoressa. 1.- ja 5.-luokalla kouluterveydenhoitaja toimittaa opettajalle täytettäväksi lomakkeet, jos huoltaja on antanut tiedonsiirtoluvan.

8. luokalla terveydenhoitaja toimittaa opettajalle vain ne lomakkeet, joissa sekä huoltaja että oppilas ovat allekirjoittaneet tiedonsiirtoluvan. Jos huoltajan ja 8.-luokkalaisen oppilaan suostumusta ei ole saatu, ei lomaketta toimiteta opettajalle. Tällaisessa tilanteessa voidaan kuitenkin opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa siirtää siten, kuin perusopetuslaki (40 §) mahdollistaa.

Opettaja täyttää lomakkeesta kohdan 2. ”Opettajan havainnot” sekä taulukon opettajasarakkeen lisämerkintöineen. Opettaja palauttaa täytetyt lomakkeet kouluterveydenhuoltoon ennen luokan tarkastusten alkua. Tarkastustilanteessa kouluterveydenhuollon henkilöstö antaa opettajan täyttämän lomakkeen huoltajalle ja oppilaalle nähtäväksi ja lomakkeen teemoista keskustellaan osana kokonaisvaltaista terveyden ja hyvinvoinnin arviota. Tarkastuksen lopuksi kouluterveydenhuollon toimija keskustelee huoltajan ja oppilaan kanssa siitä, onko tarkastuksessa tullut esiin asioita, joista opettajankin olisi hyvä tietää. Siirrettävistä tiedoista he sopivat yhdessä ja kouluterveydenhuollon työntekijä kirjaa ne lomakkeen kohtaan 3. Opettajalle annettavat tiedot. Päätöskykyiseksi arvioitu oppilas voi allekirjoittaa suostumuksen itse, muussa tapauksessa allekirjoitus suostumukseen pyydetään huoltajalta.

Siirrettävien tietojen tulee olla opettajalle tarpeellisia oppilaan opetuksen, yksilöllisten tarpeiden huomioimisen tai tuen järjestämisen kannalta. Tarpeetonta tietoa ei ole lupa siirtää asianomaisen suostumuksellakaan. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa voidaan siirtää siten, kuin perusopetuslaki (40 §) mahdollistaa. Kouluterveydenhuolto huolehtii siitä, että opettaja saa sovitun palautteen. Samalla voidaan antaa anonyymiä yleistä palautetta luokan hyvinvoinnista luokkayhteenvedon muodossa ja pohtia mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä hyvinvointiin liittyen.

6.3. Opiskelijan erityisruokavalion, sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen

Erytisruokavaliota toteutetaan koulun henkilöstön, ruokapalvelun sekä oppilaan ja vanhempien yhteistyönä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä terveydenhuollon kanssa. Kun terveydelliset syyt edellyttävät erityisruokavalion noudattamista, tulee sen perustua lääkärin tai ravitsemusterapeutin todistukseen. Ruokavalion maidottomuudesta tarvitaan todistus ruokapalveluihin. Todistusta ei edellytetä laktoosittoman tai kasvisruokavalion saamiseksi. Lasten vegaaniruokavalio edellyttää ruokavalio-ohjausta.

Laukaassa käytänteenä on, että ruoka-allergian vuoksi erityisruokavalio toteutetaan, jos ruoka-aineesta voi aiheutua vakavia oireita tai jos vältettävä ruoka-aine on ravitsemuksellisesti keskeinen. Lieviä oireita (esim. suun kutina, lievä iho-oire) aiheuttava ruoka-allergia ei ole edellytys erityisruokavaliolle, vaan oireita aiheuttavia ruoka-aineita käytetään oireiden sallimissa määrin. Lieviä oireita aiheuttavan ruoka-aineen voi siirtää lautasen sivuun tai syödä ko. ruoka-ainetta itselle sopivan määrän.

Erytisruokavalioiden ilmoittamisen lomake löytyy Laukaan kunnan nettisivuilta [ruokapalveluiden alta](#). Huoltaja täyttää lomakkeen ja toimittaa sen suoraan esiopetukseen / kouluun. Huoltajan vastuulla on ilmoittaa ruokavaliossa tapahtuvat muutokset lapsen esiopetukseen / luokanopettajalle, josta tieto siirtyy ruokapalveluun.

Sairauden vaatima koulupäivän aikainen hoito, mm. lääkityksen järjestäminen, suunnitellaan tapauskohtaisesti. Lapsen tai nuoren lääkehoidosta ja sen informoinnista huo-

lehtii huoltaja ja tekee siitä suunnitelman esiopetuksen / koulun kanssa. Koulupäivänai-
kaisen lääkehoidon käytännön toteuttamisesta laaditaan yhdessä huoltajien ja koulun
lähiaikusten kesken sekä tarvittaessa yhteistyössä terveydenhuollon kanssa yksilöllinen
kirjallinen lääkehoitosopimus. Päivänaikaisesta lääkityksestä huoltaja informoi henkilös-
töä (esim. astmalääkitys) ja jos sairaudenhoito vaatii henkilöstön kouluttautumista, sai-
rautta hoitava taho ja huoltaja huolehtivat tarvittavasta koulutuksesta, terveydenhoi-
taja voi olla tässä apuna.

6.4. Opiskeluhoollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämi- sen yhteydessä

Luokanopettajien ja luokanohjaajien on hyvä tarkkailla opiskelijakohtaisesti kurinpito-
rangaistusten määriä ja niiden perusteita. Jos perusteet herättävät huolta koulunkäyn-
nistä tai elämänhallinnan haasteista, on opettajan keskusteltava huolesta oppilaan ja
huoltajan kanssa ja tarvittaessa ohjattava oppilas opiskeluhoitopalveluiden piiriin.

Perusopetuslain (1998/628 36 § 3 mom. ja 36 h §) mukaan opetuksen järjestäjän on
huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on
evätty jäljellä olevan ja enintään sitä seuraavan työpäivän ajaksi, tarjotaan opiskeluhoi-
lon palveluita. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna
opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin
tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitotoimi kirjataan Wilman Kurinpitotoimet-lomakkeelle. Mikäli päädytään opetuk-
sen epäämismenettelyyn, opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma, joka kir-
jataan Wilman Kurinpitotoimet-lomakkeelle.

6.5. Joustava perusopetus

Joustava perusopetus eli JOPO on tarkoitettu oppilaalle, joka hyötyy toiminnallisuudesta
ja opiskelun työpainotteisuudesta. Se soveltuu oppilaalle, jolla on oppimiseen liittyviä
keskittymisvaikeuksia, itsetuntoon liittyviä ongelmia tai joka tarvitsee enemmän henki-
lökohtaista ohjausta tai on syrjäytymisriskissä. JOPO-opetukseen hakeutuvan oppilaan
koulumenestys yläkoulussa ei ole vastannut hänelle asetettuja tavoitteita tai oppilaan
todellista osaamista.

Laukaan kaikilla yläkouluilla on JOPO-luokka. JOPO-luokilla on 8. ja/tai 9.- luokkalaisia,
koulun oman harkinnan mukaan. Joustavaan perusopetukseen voivat hakea kaikki Lau-
kaan kunnan oppilaat. Opiskelemaan JOPO-luokille haetaan maaliskuun aikana ja hakijat
haastatellaan. JOPO-työryhmä (JOPO-opettaja, JOPO-ohjaaja, rehtori) päättää haastat-
telujen (oppilaan ja huoltajien) sekä hakemusten perusteella ketä JOPO-luokalle vali-
taan. Enimmillään opetusryhmässä voi olla 10 opiskelijaa. Joustavassa perusopetuksessa
jokaiselle opiskelijalle laaditaan oppimissuunnitelma HOPS ja tarvittaessa myös henkilö-
kohtainen opetussuunnitelma, HOJKS, joita noudatetaan koulukohtaisen opetussuunni-
telman ohella.

JOPO-ryhmässä opiskelijoita tukevat opettaja ja hänen työparinaan on päätoiminen kas-
vatusohjaaja/nuoriso-/sosiaalityön ammattilainen. JOPO-ryhmä opiskelee pääasiassa
omissa tiloissa, mutta osallistuu muiden oppilaiden kanssa opiskeluun taito- ja valinnais-
aineissa. Lähiopiskelujaksolla opiskellaan koulussa sekä muissa oppimisympäristöissä,

kuten leirikoulussa ja vierailukäynneillä yrityksissä. Opiskelu järjestetään pitkälti projektimuotoisena lähiopiskeluna ja työssäoppimisjaksoina. Yksilöllisin järjestelyin huolehditaan myös oppilaanohjauksesta, joilla tuetaan toisen asteen opintoihin sijoittumista. Oppilaanohjauksesta huolehtivat JOPO-opettaja ja opinto-ohjaaja yhteistyössä. Opiskelijasi-asioiden tehostamisesta tehdään tiivistä yhteistyötä sivistystoimen-, vapaa-aika- ja sosiaali- ja terveys- ja seurakunnan sekä huoltajien kanssa.

6.6. Moniammatillinen yhteistyö tehostetussa ja erityisessä tuessa

Laadukas perusopetus on perusta oppilaan oppimiselle ja hyvinvoinnille. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ehkäistään ennakolta esimerkiksi opetusta eriyttämällä, opettajien keskinäisellä sekä muun henkilöstön yhteistyöllä, ohjauksella sekä opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet. Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatus- ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä Wilman kautta, puhelimitse, erilaisten tapaamisten ja palaverien kautta sekä koulun tilaisuuksissa. Vastuu yhteydenpidosta on sekä opettajilla että huoltajilla.

Yleinen tuki on kouluarjessa tapahtuvaa oppilaiden koulunkäynnin tukemista esimerkiksi tukiopetuksella, osa-aikaisella erityisopetuksella tai ohjauksen keinoin. Sitä annetaan oppilaalle omassa luokassa, tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä. Se tarkoittaa yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana koulun arkea.

Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä ja oppilas tarvitsee säännöllistä tukea ja/tai useampia tukimuotoja. Sitä annetaan niin kauan, kun oppilas sitä tarvitsee. Tuen tarve on tällöin yksilöllisempää, määrällisesti tehostetumpaa, jatkuvampaa tai useampaa tuen muotoa samanaikaisesti. Opiskeluhoillon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan ja sen henkilöstöä konsultoidaan oppilaan tuen tarpeista. Tehostetun tuen suunnittelu aloitetaan laatimalla pedagoginen arvio ja yhteistyössä huoltajien kanssa sovitaan tehostetun tuen aloittamisesta. Tällöin oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Tehostettu tuki annetaan muun opetuksen yhteydessä joustavin opetusjärjestelyin. Sen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja, lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Esimerkiksi osa-aikaisen erityisopetuksen, opintojen yksilöllisen ohjauksen ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu tehostetun tuen aikana. Annettava tuki kirjataan Wilmassa olevaan oppimissuunnitelmaan ja sitä seurataan ja arvioidaan määräajoin. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan tuentarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, päivitetään oppimissuunnitelma vastaamaan uutta tilannetta.

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityinen tuki on kokonaisvaltaisempaa, suunnitelmallisempaa ja vahvempaa oppilaan oppimisen tukea. Erityisen tuen tarve on myös silloin, kun jonkin oppiaineen kohdalla on tarpeen poiketa perusopetuksen oppimäärän normaalista sisällöstä. Oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisen tuen päätöstä. Erityisessä tuessa korostuu ennen kaikkea erityisopetus. En-

nen erityiseen tukeen siirtymistä oppilaan on täytynyt saada tehostettua tukea. Suositeltavaa on, että tehostetussa tuessa ollaan ainakin puoli vuotta, jotta ehditään varmasti kokeilla laajasti tehostetun tuen eri keinoja ja todeta varmuudella, etteivät ne ole riittäviä. Jos on kyse oppiaineiden yksilöllistämistä, tulee ensin kokeilla painoalueittain opiskelua.

Ennen hallinnollista erityisen tuen päätöstä tulee tehdä pedagoginen selvitys. Se sisältää perustelut oppilaan siirtymiselle tehostetun tuen piiristä erityisen tuen piiriin. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityisen tuen päätöksen saaneille oppilaille laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) vuosittain ja siinä kuvataan konkreettisesti, miten oppilaan opiskelu käytännössä toteutetaan. (Perusopetuslaki 1267/2013 17a § 4 mom.) Erityisessä tuessa on käytettävissä kaikki perusopetuksen tukitoimet ja muu tuki mm. ohjaus, opiskeluhoolto, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Laukaassa erityinen tuki järjestetään pääsääntöisesti oppilaan lähikoulussa yleisopetuksen ryhmässä. Laukaassa on myös pienryhmiä, joiden soveltuvuutta oppilaan erityisen tuen järjestämiseen arvioidaan tapauskohtaisesti.

Tehostetun ja erityisen tuen asioissa, mikäli opiskeluhoollon ammattihenkilöstöä on mukana opiskelijan palaverissa, jossa tehdään pedagoginen arvio, työntekijän läsnäolo kirjataan lomakkeen mukana olleet oppilashuollon ammattihenkilöt -kohtaan. Mahdollinen opiskeluhoollon ammattihenkilöiden konsultointi opiskelijan asiassa kirjataan lomakkeen pedagogisen arvion käsittely -kohtaan. Jos opiskeluhoollon henkilöstöä ei ole mukana pedagogisen arvion palaverissa, oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa opiskeluhoollon palveluista sekä kerrotaan opettajan sen hetkinen arvio siitä, tarvitseeko oppilas tällä hetkellä oppimisensa tueksi opiskeluhoollon palveluja. Myös nämä asiat kirjataan pedagogisen arvion käsittely -kohtaan.

6.7. Moniammatillinen yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Perusopetuslain (1267/2013 4§) mukaan erikoissairaanhoidossa olevan esi- tai perusopetusikäisen oppilaan opetus tulee ensisijaisesti järjestää oppilaan omassa lähikoulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa. Sairaalan sijaintikunnalla on kuitenkin velvollisuus järjestää sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta oppilaan terveydentilan määrittämissä rajoissa.

Perusopetuslain 18 §:n mukaan opetus voidaan järjestää osittain toisin kuin perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetään, esimerkiksi oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Nämä poikkeusjärjestelyt tehdään aina koulun rehtorin päätöksellä yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa sekä koulun opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Tällöin oppilaalle laaditaan aina henkilökohtainen oppimissuunnitelma ja opiskeluun liittyvät käytänteet sovitaan yhteistyössä ja yksilöllisesti oppilaan oman koulun kanssa huomioiden oppilaan tilanne kokonaisvaltaisesti. Esimerkiksi kokeista, niiden tekemisestä ja arvioinnista sovitaan oppilaskohtaisesti.

Kun oppilas palaa opiskelemaan takaisin omaan kouluun, sitä suunnitellaan yhteistyössä tapauskohtaisesti ja moniammatillisesti koulun opetushenkilöstön, oppilaan, hänen huoltajansa, terveydenhuollon tai opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa. On tärkeää tehdä yhteistyötä myös hoitavan tahon kanssa, oppilaan ja vanhempien suostumuksella.

7. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijoilla on oikeus fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja pedagogiseen turvallisuuteen. Opetuksen järjestäjän tulee kehittää toimintakulttuuria, valmistella ja luoda yhdessä yhteisiä toimintatapoja varmistaakseen näiden toteutumisen.

Laukaassa on laadittu kunnan perusopetuksen yhteinen suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja seksuaaliselta häirinnältä ja se on hyväksytty Laukaan kunnan sivistyslautakunnassa 15.6.2021. Suunnitelma löytyy [Laukaan peda.net-sivulta](https://laukaanpeda.net-sivulta). Pohjana suunnitelman laatimiseen on käytetty perusopetuslain määräyksiä ja Opetushallituksen v. 2020 julkaistua ”[Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa](#)”. Jokainen Laukaan koulu tekee malliin tarvittavat lisäykset ja tarkennukset, hyväksyy mallin käyttöönoton, päivittää sitä tarvittaessa ja tarkistaa sen vähintään vuosittain lukuvuoden toimintasuunnitelman tarkistamisen yhteydessä.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kouluyhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen on laadittu turvallisuusohjeita ja niitä noudatetaan. Kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosympäristön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla oppilaitokset kolmen vuoden välein (Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010). Muilla viranomaisilla on velvollisuus osallistua tarkastuksen yhteistyöhön. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat. Oppilaat ja huoltajat otetaan mukaan oppilaitoksen turvallisuustyöskentelyyn sekä hyödynnetään myös alueen muiden turvallisuustoimijoiden kuten poliisin, pelastusviranomaisten ja kolmannen sektorin asiantuntemusta.

Koulu raportoi kirjatut kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapaukset opetuksen järjestäjälle lukukausittain. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja seksuaaliselta häirinnältä on osa kunnan opiskeluhoルトosuunnitelmaa, ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Henkilöstö ja muut yhteistyötahot perehdytetään toimintatapoihin ja huolehditaan tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä kiellettyjä, opiskelija tai koulun henkilöstö eivät saa kiusata, syrjiä tai vaarantaa muiden terveyttä tai turvallisuutta. Tällaiset tilanteet voivat tulla esille joko opiskelijan itsensä, huoltajan tai henkilöstön kertomana. Asioiden varhaisen vaiheen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan loppumista.

Laukaan kouluissa vahvistetaan oppilaiden kiusaamisen vastaisia asenteita ja saatetaan säännöt tiedoksi oppilaille ja koteihin. Kiusaamiseen liittyvistä käytännöistä tiedotetaan huoltajia lukuvuoden alussa. Oppilaita valvotaan kouluajaksi, ja valvonta järjestetään koulun olosuhteet huomioiden riittäväksi. Luokissa luokanohjaajat, opettajat ja opiskeluhoルトoryhmän jäsenet käsittelevät kiusaamiseen liittyviä asioita säännöllisin väliajoin.

Opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille. Koteja kannustetaan ottamaan yhteyttä kouluun, mikäli koti saa tietää ei-toivotusta käyttäytymisestä. Kiusaamiseen puututaan aina ja tietoon tulleet kiusaamistapaukset kirjataan. Kouluilla on oppilaita osallistavaa toimintaa, kuten oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta joiden avulla järjestetään koulujen yhteishenkeä ja hyvinvointia vahvistavaa toimintaa. Koulujen opiskeluhoillon henkilöstö toimii aktiivisesti ennaltaehkäisevässä roolissa koulukiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi ja auttaa tarvittaessa kiusaamisen osapuolia.

Kun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään tai väkivaltaan liittyvä asia tulee rehtorin tietoon, tulee selvittää mitä on tapahtunut ja puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan niin, että se päättyy opiskeluympäristössä. Lisäksi tulee selvittää, onko oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta / koetusta tai epäilystä kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta ilmoitettu osapuolten huoltajille. Jos ei ole, opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa asiasta epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan tai opiskelijan huoltajille viiveettä. Lisätietoa kiusaamiseen liittyen ja tilanteiden selvittelyyn löytyy Opetushallituksen sivustolta [Ei kaikelle väkivallalle.](#)

Kiusaamista tapahtuu myös vapaa-ajalla ja varsinkin verkossa tapahtuvan kiusaamisen osalta on vaikea määritellä, milloin se tapahtuu koulussa ja milloin vapaa-ajalla. Opettajan tulee puuttua myös verkossa tapahtuvaan kiusaamiseen, joka tapahtuu kouluajalla, kouluun liittyvässä toiminnassa ja johon on osallisena koulun oppilaita. On suositeltavaa, että huoltajat ilmoittavat opettajalle, jos heidän tietoonsa on tullut lapsen tai nuoreen kohdistuvaa kiusaamista, jotta kiusaamiseen osataan kiinnittää myös koulussa huomiota ja puuttua siihen. Mikäli opettaja saa tietoonsa verkossa tapahtunutta kiusaamista, joka on koulun oppilaan ja koulun ulkopuolisen välistä, opettajan on suositeltavaa kertoa siitä oppilaan huoltajalle. Nettipoliisit ovat osa ennalta estävää toimintaa ja sosiaaliseen mediaan liittyvissä asioissa heiltä voi kysyä neuvoa. Nettipoliisit osallistuvat myös rikosten selvittelyyn ja tiedottavat ajankohtaisista ja tärkeistä asioista.

Kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteiden osapuolina olevilla oppilailta ja opiskelijoilta on oikeus tarvitsemaansa opiskeluhooltoon, heidän käytettävissä ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Jos koulun tai opiskeluhoillon työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhoillon palveluita, työntekijän on viipymättä oltava yhteydessä yhdessä oppilaan kanssa heihin. Samalla psykologille tai kuraattorille luovutetaan tuen tarpeen arvioinnissa tarvittavat tiedot. Oppilaan tai huoltajan suostumuksella kiusaamistilanteen aiheuttamaa opiskeluhoollollisen tuen tarvetta voidaan käsitellä tapauskohtaisesti koottavassa yksilökohtaisessa, monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Mikäli epäilee lapsen tai nuoreen kohdistuvaa lievää pahoinpitelyä, muuta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa rikosta tai lapsen kohdistuvaa seksuaalirikosepäilyä tai alle 15-vuotiaan nuoren tekemää, rikoksen tunnusmerkit täyttävää tekoa, tulee tehdä salassapidon estämättä **rikosilmoitus**. Ilmoitus on oikeus tehdä myös silloin, jos on tehtävissään saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi. Lisätietoa [Lastensuojelun käsikirjasta.](#)

Lisäksi tulee tarvittaessa tehdä ilmoitus sosiaalihuoltoon tai lastensuojeluun seuraavissa tilanteissa: jos on tehtävissään saanut tietää henkilöstä, jolla on ilmeinen sosiaalihuollon tarve, hänet on ohjattava hakemaan sosiaalipalveluja, tai jos henkilö antaa suostumuk-

sensa, otettava yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tuen tarpeen arvioimiseksi. Jos suostumusta henkilöltä ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemättömän vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, **tai lapsen etu** sitä välttämättä vaatii, ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta on tehtävä viipymättä salassapitosäännösten estämättä.

[Lastensuojelulain](#) (417/2007 25§) mukaan useiden ammattiryhmien, myös koulun opetushenkilöstöön kuuluvalla, on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä viipymättä tehdä lastensuojeluilmoitus,

kun lapsen hoidossa ja huolenpidossa havaitaan puutteita

kun olosuhteet vaarantavat lapsen kehitystä tai

kun lapsen oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä; esimerkiksi oppilas jatkuvasti laiminlyö koulunkäynnin, kantaa ikätasoonsa nähden suhteetonta vastuuta perheen arjesta tai oireilee rikoksilla, käyttämällä päihteitä, on mielenterveysongelmia tai itsetuhoisuutta.

Ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa myös yhdessä lapsen tai hänen vanhempansa kanssa tehtynä pyyntönä lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Lastensuojeluilmoituksen, ilmoituksen sosiaalihuollon tarpeesta tai pyynnön palvelutarpeen arviosta voi tehdä kirjallisena tai puhelimitse oman alueen sosiaalityöntekijälle. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden yhteystiedot löytyvät [hyvinvointialueen sivuilta](#).

Sosiaalityöntekijöiltä on aina mahdollista kysyä neuvoa tilanteessa. Myös poliisia voi konsultoida ennen rikosilmoituksen tekemistä nimettömästi ja kysyä viranomaisen näkemystä, tuleeko tilanteessa tehdä ilmoitus poliisille ja/tai lastensuojeluun. Vakavammissa tilanteissa koululla on oikeus ja akuutissa tilanteessa velvollisuus ilmoittaa tilanteesta viranomaisille, kuten poliisille.

Kiireellisissä tilanteissa virka-ajan ulkopuolella lastensuojeluilmoitus tai ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta tehdään soittamalla **Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystyksen** numeroon **014 266 0149** (avoinna 24 h) tai Hätäkeskukseen **p. 112**.

Opetuksen järjestäjä on laatinut **kriisisuunnitelman**, jossa kuvataan ennaltaehkäisyä äkillisissä kriiseissä, uhkissa ja vaaratilanteissa sekä niihin varautuminen, toimintatavat ja toimintavalmiuksien harjoittelu. Sen laatimisessa tehdään yhteistyötä myös pelastusvoimien ja poliisin sekä muiden paikallisten kriisitoiminnasta vastaavien tahojen kanssa.

Jokaisella koululla on koulukohtainen kriisisuunnitelma, jonka tiedoissa tarkennetaan koulujen omia käytänteitä mm. työn- ja vastuunjaon, tilanteessa johtamisen, varautumisen ja toimintavalmiusharjoittelun suhteen. Koulukohtaiset turvallisuus- ja kriisisuunnitelmat tarkastetaan syksyllä koulujen alettua ja niitä päivitetään tarvittaessa. Suomen Pelastusneuvonta Oy auttaa kouluja pelastussuunnitelmien laadinnassa ja päivityksessä.

Kun koulua on kohdannut äkillinen onnettomuus tai kriisitilanne, on kouluilla mahdollisuus saada tukea. Kriisitilanteita varten kouluilla on sille nimetty kriisiryhmä. Laukaan evakelis-luterilainen kriisiryhmä on käytettävissä, jos koulu sitä pyytää.

8. Opiskeluhoollon seuranta ja omavalvonta

Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ovat osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää, jota toteutetaan yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhooltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa.

Opiskeluhoollon kehittäminen arviointien pohjalta. Opetuksen järjestäjä seuraa koulukohtaisten toimintasuunnitelmien toteutumista lukuvuosittain koulujen toimintasuunnitelmien arviointien yhteydessä. Toimintasuunnitelmien arvioinnin koosteet käydään läpi opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja ne lähetetään sivistyslautakunnalle tiedoksi lukuvuoden päätyttyä. Koulut huolehtivat keskeisten tulosten tiedottamisesta oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä kokoaa ja hyödyntää tietoa oppilaiden hyvinvoinnista koulujen toimintasuunnitelmien arvioista ja muista hyvinvoinnin ja terveyden mittareista ja kansallisista tiedonkeruista. Tietoa saadaan myös opetusryhmä-/ vuosiluokka-kohtaisista palautteista, itsearvioinneista ja palautteista sekä työntekijöiden kehityskeskustelujen, oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksista sekä opiskeluhoollon työntekijöiden tekemästä yhteisöllisessä tai yksittäisiin oppilaisiin kohdistuvasta asiakastyöstä. Hyödynnettävää tietoa voi olla esimerkiksi tieto oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tilanteesta sekä oppilaitosympäristön ja yhteisön positiivisista tai negatiivisista vaikutuksista niihin.

Opiskeluhoollon tuloksellisuutta arvioidaan myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä. Opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään ensimmäisen kerran vuoden kuluttua tämän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta, sen jälkeen vähintään kerran valtuustokaudessa, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisen yhteydessä tai sen jälkeen, sekä tarvittaessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuja opiskeluhooltopalveluja ja seuraa opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti. Aluehallintovirastot valvovat, että opetuksen järjestäjä järjestää opiskeluhoollon opetussuunnitelman mukaisesti. Opetuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhoollon toteutumista koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä suunnittelee ja toteuttaa tarvittavia muutoksia niihin opiskeluhoollon palveluihin ja resursseihin, joihin se itse voi vaikuttaa. Lisäksi ohjausryhmä tiedottaa opiskeluhoolltopalveluiden toteutumisesta hyvinvointialuetta, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sillä se vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä ja resursseista (voimavarojen kohdentamisesta ja toimenpiteistä opiskeluhoolltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi).

9. Liitteet:

ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

LUKIOKOULUTUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

10. Lähteet

[Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#)

Hietanen-Peltola, M. & Korpilahti, U. (toim.). 2015. [Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos](#). Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. THL. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Hietanen-Peltola, M., Laitinen, K., Autio, E. ja Palmqvist, R. 2018. [Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa](#). Ohjaus 9/2018, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

[Hyvinvointiopetuksen vuosikello](#). Laukaa peda.net verkkosivu

Keski-Suomen hyvinvointialue [Laukaan perheneuvola](#). Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivu

Kuntaliitto. [Sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnat toimiviksi 3.11.2022](#).

Kuntaliitto. [Pikaopas opiskeluhoollon järjestämiseen vuonna 2023](#). 22.11.2022. Kuntaliiton verkkosivu

Kuntastrategia. Laukaan kunta. [Liekkiä Laukaaseen-kuntastrategia vuoteen 2030](#)

[Keski-Suomen hyvinvointialue perheiden palvelut. Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivu](#)

Koivisto, A. 2020. [Varhaisen puuttumisen malli yläkouluikäisen päihteiden käyttöön – opas terveydenhoitajalle](#). Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Saatavilla

[Koljonen, P. 2023](#). Koulupoissaolot ja kouluakäymättömyys - yhdeksäsluokkalaisten nuorten näkökulma. Taustatekijät, auttamisen keinot ja auttajataho. Opinnäytetyö YAMK. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala Terveyden edistäminen. Saatavilla

[Kriisisuunnitelma](#). Laukaa peda.net verkkosivu

L 1287/2013 [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)

L 471/2007 [Lastensuojelulaki](#)

L 628/1998 [Perusopetuslaki](#)

L 611/2021 [Laki hyvinvointialueesta](#)

L 1301/2014 [Sosiaalihuoltolaki](#)

L 1326/2010 [Terveydenhuoltolaki](#)

L 401/2015 [Kuntalaki](#)

L 1285/2016 [Nuorisolaki](#)

Laitinen Kristiina. 15.3.2023. Opiskeluhoolto uudistuu. Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän näkökulma. Johtamisverkosto. Opetushallitus.

Laitinen, K., Haanpää, S., Francke, L. ja Lahtinen, M. [Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa](#). Opetushallitus.

[Laukaan peruskoulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2026](#) Laukaa peda.net verkkosivu.

[Laukaan perusopetuksen päihteisiin puuttumisen malli](#). Laukaa peda.net verkkosivu.

[Laukaan kunta LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2021-2024 OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA 2022-2025](#). 26.9.2022. Laukaan kunnan verkkosivu.

[Laukaan ohjaussuunnitelma](#) Laukaa peda.net verkkosivu.

[Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus \(Laukaan HyPe\)](#). Laukaan HyPen verkkosivu.

[Laukaan perusopetuksen opetussuunnitelma](#). Laukaa peda.net verkkosivu.

[Liite Muutosmääräykseen OPH 532-2023 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 koskien poissaolojen ehkäisemistä sekä poissaolojen suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista](#)

[Läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen malli Laukaassa](#). Laukaa peda.net verkkosivu.

Opetushallitus. [Ei kaikelle väkivallalle](#). Opetushallituksen verkkosivu.

Opetushallitus. [Usein kysyttyä](#). Opetushallituksen verkkosivu.

Opetushallitus. [Psykososiaalisen tuen järjestäminen](#)

[Oppilas- ja opiskelijahuolto](#). Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivu.

[Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet](#) 2015

[Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet](#) 2014

Perälä, M-L., Hietanen-Peltola, M., Halme, N., Kanste, O., Pelkonen, M. ja Peltonen, H. 2015. [Monialainen opiskeluhoolto ja sen johtaminen](#). THL. Opas 36.

[Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja seksuaaliselta häirinnältä](#). 2021. Laukaa peda.net verkkosivu.

THL. [Opiskeluhoolto. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen](#) verkkosivu.

THL. [Lastensuojelun käsikirja](#). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivu.

[VERSO-ohjelma](#). Sovittelutaitoja ja kohtaamisen kulttuuria. Suomen sovittelufoorumi ry:n verkkosivu.

Sandberg, A. STM ja Penttilä, M. OKM. [Opiskeluhoollon tiedonhallinta](#). Opiskeluhoolto yhteistyössä Infotilaisuus hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjän johdolle webinaari 23.01.23. Saatavilla